

Een gebouw voor rijksambtenaren

*Rapportage van de studie naar de ontwikkeling van
specificaties voor de ruimtelijke inrichting van
rijkskantoren: een basismix*

Evi De Bruyne en Anca Gosselink

Center for People and Buildings

juni 2011

colofon

Deze rapportage is opgesteld door:

Evi De Bruyne

Anca Gosselink

Wim Pullen

Volgende experts van de rijksoverheid werden bij dit onderzoek betrokken:

Louise van Bezouw

Lia van Doornik

Frits van Erpers Roijaards

Lennart Kerpel

Charles van Marrelo

Robert Mollerus

Rob Pols

Paul van der Vlis

Maurits Voncken

André Westerhuis

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

© Stichting Kenniscentrum Center for People and Buildings

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

De stichting Kenniscentrum Center for People and Buildings is in 2001 opgericht met steun van de 'founding partners' Rijksgebouwendienst, TU Delft en de ABNAMro. Anno 2011 zijn de TU Delft, de Belastingdienst, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en het Ministerie van Defensie belangrijke partners van het CFPB.

Kluyverweg 6

2629 HT Delft

T: +31 (0) 15 278 1271

E: info@cfpb.nl

W: www.cfpb.nl

Samenvatting

Deze rapportage “Een gebouw voor rijksambtenaren, rapportage van de studie naar de ontwikkeling van specificaties voor de ruimtelijke inrichting van rijkskantoren: een basismix” geeft de resultaten weer van het onderzoek naar een basiswerkplekkenmix voor de rijksoverheid. Op een beknopte manier wordt het onderzoek, de uitvoering en elementen ervan en de uiteindelijke resultaten beschreven.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (DGOBR) werkt aan normstellingen voor de werkplekken van het rijk. Het ontwikkelen van een basismix - een in een bepaalde verhouding voorkomende mix van plekken om werk op kantoor te kunnen doen - is een belangrijk element. Dit onderzoek is erop gericht deze mix te bepalen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de actuele inzichten uit het programma Fysieke Werkomgeving Rijk (FWR). De projectgerichte aanleiding is de voorgenomen renovatie van het gebouw Rijnstraat 8 te Den Haag. Van dit gebouw wordt voorzien dat het een algemeen Rijkskantoor zal worden zoals bedoeld in FWR.

Voor het berekenen van de basismix is uitgegaan van 1000 fte in het basisgebruikersprofiel en een selectie van werkplekken uit alle mogelijke soorten werkplekken. De uitkomst op basis van deze uitgangspunten wordt in hoofdstuk 2 beschreven in concrete getallen (oppervlakten, aantallen ruimten en aantallen plekken) alsook in verhoudingsgetallen tussen de verschillende berekende elementen en lijkt voldoende solide, ook bij veranderingen van aantal fte in het basisgebruikersprofiel. Een aantal van de gekozen selectie werkplekken is multifunctioneel bruikbaar waardoor de basismix in praktijk ook flexibiliteit biedt als er kleine verschuivingen in soorten activiteiten plaatsvindt (meer overleg i.p.v. bureauwerk of meer bureauwerk waarbij medewerkers niet gestoord willen worden i.p.v. algemeen bureauwerk of andersom).

Tevens werd de invloed van een ander aantal fte op de plekkenmix nagegaan. Bij minder fte is er verhoudingsgewijs iets meer open ruimte nodig en minder gesloten ruimten. De percentuele verhoudingen van basiswerkplekken en ontmoetingswerkplekken in de open, half open en gesloten ruimten veranderen ook iets als de aantallen fte kleiner worden. De verschillen zijn echter zo klein (minder dan 1%) dat de gepresenteerde basismix bij 1000 fte voldoende solide lijkt om te hanteren als uitgangspunt.

Het derde hoofdstuk beschrijft meer gedetailleerd welke elementen als uitgangspunten en input genomen zijn voor de berekeningen. De berekeningen zijn uitgevoerd met het PACT rekenmodel, op basis van een basisactiviteitenprofiel, een bepaalde selectie van plekken en organisatiegegevens. In deze keuzen werd de case Rijnstraat als een referentie gebruikt.

Voordat de definitieve basismix werd berekend, zijn een aantal scenario's berekend. Als eerste is gekeken naar mogelijke verschillen bij een andere functionaliteit van de plekken. Daarnaast is ook gekeken naar de effecten van andere uitgangspunten zoals het invoeren van thuiswerk en andere gebruikersprofielen.

Uit het onderzoek kunnen we concluderen dat het PACT-model helpt bij het inzichtelijk maken van effecten van verandering van uitgangspunten voor de ruimtebehoefte. Als het basisgebruikersprofiel wordt gehanteerd, is er weinig effect bij een verschillend aantal fte. Als gebruikersprofielen sterk veranderen, komen andere soorten ruimtebehoeften naar voren: als het gebruikersprofiel veel meer overleg in zich heeft, zijn meer ontmoetingswerkplekken en overlegplekken nodig dan basiswerkplekken. De verschuiving in typen werkplekken heeft niet veel effect op het aantal benodigde m² fno.

Het invoeren van 1 dag thuiswerk heeft als effect dat het aantal benodigde m² fno daalt en de verhouding basiswerkplekken en ontmoetings- en overlegwerkplekken wijzigt. Er is meer ruimte nodig voor ontmoeten en overleggen en minder voor ruimte voor de verschillende soorten bureauwerk. Daarnaast zijn ook beschouwingen gehouden over een verandering in de functionaliteit van plekken. De activiteitengeschiktheid van plekken aanpassen zodat de gefaciliteerde plekken voor meer activiteiten geschikt zijn. Door een grotere geschiktheid van de plekken door te voeren kan bijvoorbeeld een marge bieden, als het activiteitenpatroon afwijkt van het basisactiviteitenprofiel. De berekende scenario's geven inzicht in de effecten van wisselende uitgangspunten en de robuustheid van de berekende plekkenmix.

In het laatste hoofdstuk staat een overzicht van de in dit onderzoek gehanteerde begripsdefinities.

Inhoudsopgave

Samenvatting

Inhoudsopgave	6
1 Inleiding	
1.1 Vraagstelling vertaling FWR in werkplekmix	8
1.2 Koppeling van de basismix berekening aan de bepalingen van de FWR	9
1.3 PACT model	9
1.4 Leeswijzer	10
2 De basismix	
2.1 De basismix in detail beschreven	13
3 Input voor de basismix	
3.1 Activiteitenprofiel	20
3.2 Plekkenselectie	21
3.3 Organisatiegegevens	23
4 Variaties op de basismix	
4.1 Basisberekening	26
4.2 Scenario 1: Veranderende functionaliteit van plekken	26
4.3 Scenario 2: Thuiswerk	27
4.4 Scenario 3: Andere werkprocessen cq profielen als uitgangspunt	28
4.5 Overige scenario's	29
5 Conclusies	
5.1 Ontwikkelen van specificaties	30
5.2 Robuustheid van de basismix	32
5.3 Tot slot	32
6 Definities	

Bijlagen

1 Inleiding

1.1 Vraagstelling vertaling FWR in werkplekmix

Binnen het Rijk wordt momenteel hard gewerkt aan normen voor het huisvestingsbeleid in het programma Fysieke Werkomgeving Rijk (FWR). Het Directoraat Generaal Organisatie en Bedrijfsvoering Rijk (DGOBR, onderdeel POR) van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zoekt naar de vertaling van de nieuwe normstelling in kennis en uitgangspunten voor de dagelijkse huisvestingspraktijk. In deze praktijk deed zich de mogelijkheid voor om de nieuwe ruimtenormen toe te passen op het gebouw Rijnstraat 8 in Den Haag. Om deze toepassing concreet te maken is door het Center for People and Buildings een onderzoeksvoorstel opgesteld. Hierin is de probleemstelling als volgt geïntroduceerd:

Probleemstelling

“Er zijn in het kader van het beleid over een compacte rijksdienst ontwikkelingen op het vlak van de kantoorhuisvesting van het rijk. Aan de hand van uitgebreid onderzoek tracht men tot een beschrijving van de rijkswerkplek te komen die in de toekomst het uitgangspunt moet vormen voor de huisvestingsvisie van het rijk. Dit onderzoek tracht door de werkplek globaal te benaderen vanuit verschillende oogpunten - fysiek, digitaal en mentaal - tot bepalingen te komen.

In het programma Fysieke Werkomgeving Rijk wordt voor de uitwerking en sturing van het beleid een normenstelsel ontwikkeld waarin huisvestingnormen, kwaliteitsnormen, financiële normen en instrumenten een plaats krijgen. Een van de instrumenten beoogt de redenering over en het rekenen aan de hoeveelheid, functionaliteit en diversiteit van de werkplekken, overlegplekken en faciliteiten te ondersteunen. Door met dit instrument scenariostudies uit te voeren kan verkend wat de inhoud en grenzen zijn van een duurzaam bruikbare gebouwindeling in termen van werkplekken overlegplekken en faciliteiten.

Het spreekt voor zich dat de concrete ontwikkelingen in de gebouwen van het Rijk (bv. voorgenomen gebouwrenovaties) niet los staan van de formulering van het hiervoor genoemde normenstelsel Fysieke Werkomgeving Rijk en dat het komen tot bepalingen voor die gebouwen gezien kan worden als een eerste praktijkoefening in functie van de theorievorming daarvan.

Het gebouw aan de Rijnstraat 8 in Den Haag wordt binnenkort gerenoveerd en krijgt nieuwe bewoners. Om een optimale werkomgeving te kunnen aanbieden aan alle toekomstige gebruikers is het van belang de werkomgeving zo goed mogelijk af te stemmen op hun noden. Er moeten outputspecificaties ontwikkeld worden die de gewenste toekomstige situatie zullen gaan bepalen.”

Relevantie en onderzoeksvraag

De voorgenomen renovatie van het gebouw Rijnstraat 8 te Den Haag gaf een goede gelegenheid om een empirische toetsing te doen en om te zoeken naar een generieke basiswerkplekmix voor het rijk. De onderzoeksvraag die ten grondslag ligt aan dit onderzoek luidde:

Welke specificaties over functionaliteit, hoeveelheid en diversiteit van plekken kunnen ontwikkeld worden op basis van de beschikbare gegevens (of aannames) en toekomstscenario's voor de Rijkskantoorhuisvesting?

1.2 Koppeling van de basismix berekening aan de bepalingen van de FWR

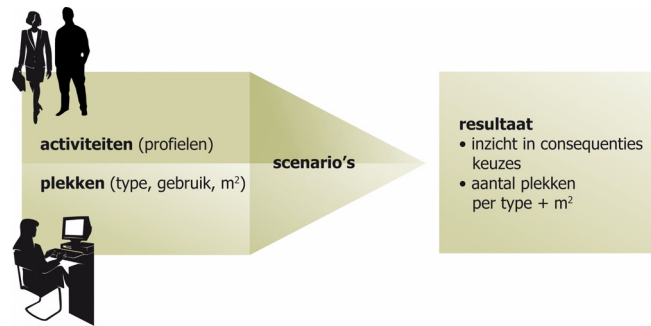
Het onderzoek naar de basiswerkplekmix liep in de maanden februari en maart 2011 parallel aan de afronding van de *Onderzoeksrapportage Kaderstelling Fysieke Werkomgeving Rijk, Corporate Standard Fysieke werkomgeving Rijk 2011 (FWR)*. Deze onderzoeksrapportage vormde evenwel de basis voor de bepalingen van dit onderzoek.

Voor enkele andere bepalingen, die niet in de rapportage van de FWR werden opgenomen (beschrijving van de plekken) werden de bepalingen van de Belastingdienst als uitgangspunt gehanteerd. In het onderzoek is er gekozen om een selectie van werkplektypen voor de Rijnstraat toe te passen uit het gehele keuzepalet voorgesteld in het bouwstenenboekje¹ van de Belastingdienst. Daarnaast is er voor de berekeningen voor het pand Rijnstraat uit gegaan van 1000 fte die allen binnen het basisgebruikersprofiel (zie ook 3.1) vallen, dit omdat er slechts zeer beperkte gegevens bekend waren over de toekomstige gebruikers van het pand.

1.3 PACT model

PACT is een rekenmodel waarin verschillende (werk)plekken (P) die in de huisvesting voorkomen en activiteiten (ACT) van medewerkers met elkaar in verband worden gebracht. In PACT kunnen verschillende aannames over huisvesting en de organisatie berekend worden, om zo de implicaties van deze uitgangspunten en beslissingen inzichtelijk te maken. Aan de hand van de uitkomsten is het vervolgens mogelijk de discussie over keuzes in concepten aan te gaan en/of strategische uitgangspunten duidelijk te maken. In die zin kan PACT als ondersteunend instrument worden ingezet bij besluitvorming over de kantoorhuisvesting van de organisatie.

¹ Brunia, S., De Bruyne, E., Beijer, M. en Gosselink, A. (2010). *Bouwstenen, voor organisatiegerichte Huisvesting van de Belastingdienst*. Delft, Center for People and Buildings.

Figuur 1 Opbouw van PACT

1.4 Leeswijzer

Door de vele facetten in het onderzoek en de benodigde uitgebreide rapportage is het volume van de voor u liggende rapportage aanzienlijk.

Als u weinig tijd heeft, leest u dan in ieder geval hoofdstuk 2, de uitkomsten van het onderzoek: de basismix in dit onderzoek en hoofdstuk 5, de conclusies.

Deze rapportage geeft de resultaten van het onderzoek in een aantal hoofdstukken weer. Het document start in hoofdstuk 1 met de inleiding, de specifieke link met de onderzoeksrapportage van de FWR en een korte beschrijving van PACT. In hoofdstuk 2 wordt de uitkomst van de berekeningen oftewel de 'basismix' beschreven. Vervolgens worden de verschillende inputgegevens voor de berekening ervan beschreven in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 beschrijft een aantal oefeningen vanuit diverse scenario's als de verandering van functionaliteit, invoer van thuiswerk of hantering van een ander gebruikersprofiel als uitgangspunt. De rapportage wordt afgesloten met conclusies in hoofdstuk 5 en een lijst met definities in hoofdstuk 6.

2 De basismix

Het PACT onderzoek heeft vanuit de uitgangspunten geleid tot de onderstaande werkplekmix (voor de toepassing op het gebouw Rijnstraat 8), uitgaande van 1000 fte.

			BASIS				
			Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal basiswerkplekken	Aantal ontmoetingsplekke n	Telling aantal werkplekken
PACT RESULTATEN							
TOTAAL			423	8624 m2	620	426	833
BASISWERKPLEKKEN			265	3743 m2	620	0	620
ONTMOETINGSPLEKKEN			122	1254 m2	0	426	213
FACILITEITEN			31	600 m2	0	0	0
VERGADERCENTRUM			1	178 m2	0	0	0
AANVULLEND OPP.			4	2850 m2	0	0	0
BASISWERKPLEKKEN			265	3743 m2	620	0	620
Open werkplek 2 personen	6,0 m2	per plek	34	408 m2	67	0	67
Open werkplek 4 personen	6,0 m2	per plek	17	408 m2	67	0	67
Halfopen werkplek 2 personen	6,0 m2	per plek	29	348 m2	58	0	58
Halfopen werkplek 4 personen	6,0 m2	per plek	15	360 m2	58	0	58
Gesloten werkplek 2 personen	6,0 m2	per plek	41	492 m2	81	0	81
Gesloten werkplek 4 personen	6,0 m2	per plek	20	480 m2	81	0	81
Eenpersoons concentratieruimte	6,0 m2	per plek	46	276 m2	46	0	46
Meer-persoons concentratieruimte 4 personen	6,0 m2	per plek	10	240 m2	37	0	37
Aanlandplek 2 personen	6,0 m2	per plek	29	348 m2	58	0	58
Aanlandplek 4 personen	6,0 m2	per plek	15	360 m2	58	0	58
Telefoonplekken	2,5 m2	per plek	9	23 m2	9	0	9
ONTMOETINGSPLEKKEN			122	1254 m2	0	426	213
Open overlegplek 4 personen	2,5 m2	per plek	15	150 m2	0	60	30
Open overlegplek 6 personen	2,5 m2	per plek	10	150 m2	0	60	30
Gesloten overlegruimte 4 personen	2,5 m2	per plek	12	120 m2	0	48	24
Gesloten overlegruimte 6 personen	2,5 m2	per plek	8	120 m2	0	48	24
Loungeplek	4,0 m2	per plek	63	504 m2	0	126	63
Projecttafel 6 personen	2,5 m2	per plek	14	210 m2	0	84	42
FACILITEITEN			31	600 m2			
Dynamisch archief - kasten	0,2 m2	per fte.	1	200 m2			
Pantry	0,2 m2	per fte.	15	200 m2			
Serviceruimte	0,2 m2	per fte.	15	200 m2			
VERGADERCENTRUM			1	178 m2			
Vergadercentrum	2,5 m2	per plek	1	178 m2			
AANVULLEND OPP.			4	2850 m2			
Sanitair/Werkkast/Garderobe	0,55 m2	per fte.	1	550 m2			
Restaurant/Keuken	0,55 m2	per fte.	1	550 m2			
Facilitaire ruimte/Archief/Bibliotheek	1,45 m2	per fte.	1	1450 m2			
Entrée/Wachruimte/Receptie	0,3 m2	per fte.	1	300 m2			

Figuur 2 Beschrijving van de basismix¹.

¹ Noten bij de basismix: (1) De werkplekken en ontmoetingsplekken zijn in PACT 'activiteitgerelateerd'; dat wil zeggen dat het aantal plekken wordt bepaald door de hoeveelheid te faciliteren activiteiten. De overige categorieën (faciliteiten en overige) plekken zijn 'niet-activiteitgerelateerd': hierbij

2.1 De basismix in detail beschreven

In het onderzoeksproject wordt een aantal typen werkplekken berekend voor het gebouw in de Rijnstraat. Deze keuze wordt toegelicht in paragraaf 3.2.

2.1.1 Verhoudingen in oppervlakte en aantallen werkplekken

Er zijn verschillende verhoudingen te onderscheiden in het berekende resultaat. Van het totaal aantal berekende werkplekken (833) is 74% een basiswerkplek en 26% een ontmoetingswerkplek.

Kijkend naar de verdeling van het benodigde oppervlak, zien we dat het totale aantal m² FNO vanuit de basismix gebaseerd op het algemene gemiddelde basisprofiel als volgt te verdelen is (van groot naar klein):

- 37,4% van totale FNO voor basiswerkplekken
- 28,5% van totale FNO voor aanvullend oppervlak
- 12,5% van totale FNO voor ontmoetingswerkplekken
- 6,0% van totale FNO voor faciliteiten
- 1,8% van totale FNO voor vergadercentrum

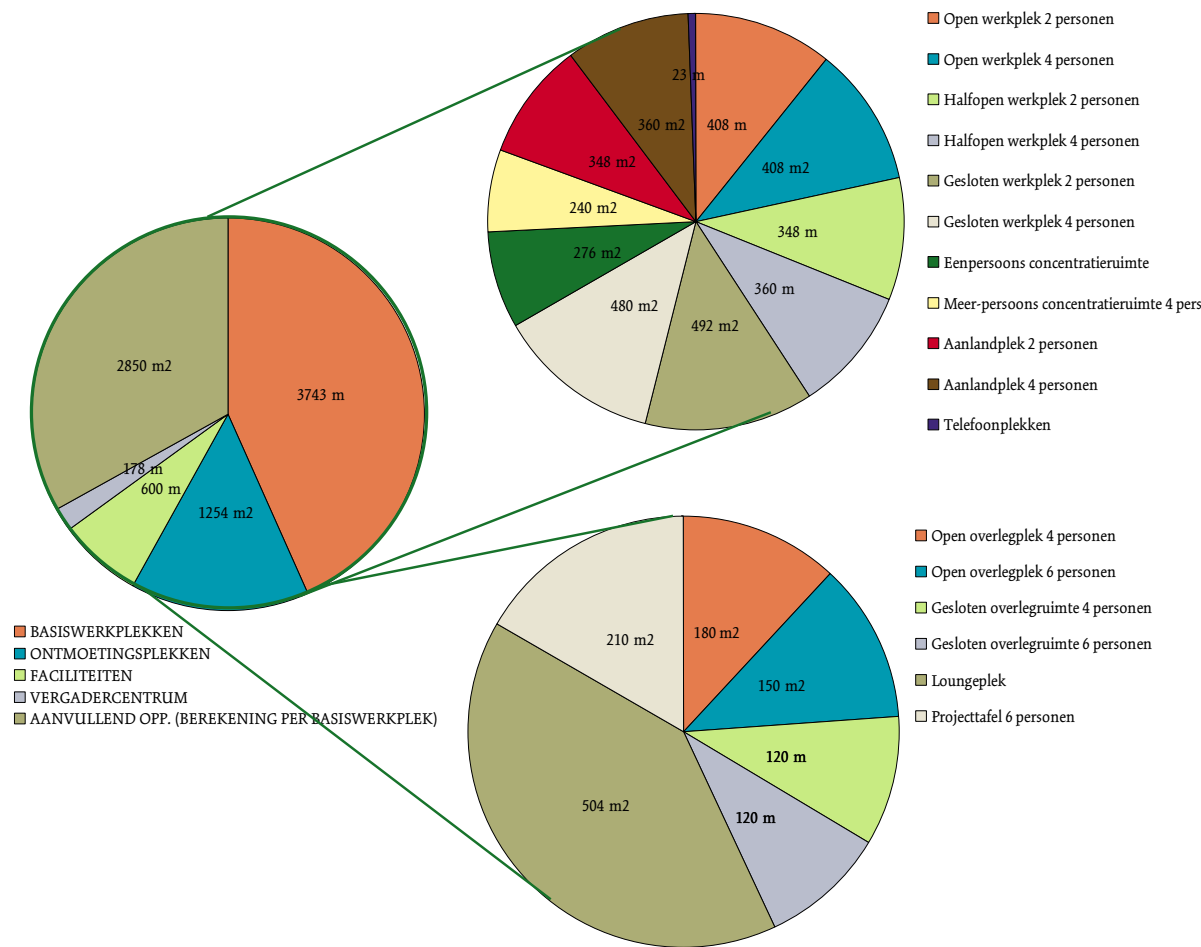
De werkplekken (basiswerkplekken en ontmoetingsplekken) komen vanuit het algemene gemiddelde basisprofiel in de volgende verhouding voor:

	% van m ²	% totaal aantal werkplekken			
open ruimte	40,7	42,3	waarvan	71,0	% basiswerkplekken
				29,0	% ontmoetingswerkplekken
halfopen ruimte	24,3	21,5	waarvan	64,8	% basiswerkplekken
				35,2	% ontmoetingswerkplekken
gesloten ruimte	35,0	36,3	waarvan	84,1	% basiswerkplekken
				15,9	% ontmoetingswerkplekken

Figuur 3 *Percentuele verdeling van de plekken in de open (open werkplek 2 personen, open werkplek 4 personen, aanlandplek 2 personen, aanlandplek 4 personen, open overlegplek 4 personen, open overlegplek 6 personen en projecttafel 6 personen), halfopen (halfopen werkplek 2 personen, halfopen werkplek 4 personen en loungeplek) en gesloten (gesloten werkplek 2 personen, gesloten werkplek 4 personen, eenpersoons concentratieruimte, meer-persoons concentratieruimte 4 personen, telefoonplekken gesloten overlegruimte 4 personen en gesloten overlegruimte 6 personen).*

worden de aantallen op basis van het aantal fte bepaald. (zie onderscheid: 'per plek' en 'per fte.'). (2) De categorie plekken 'aanvullende opp.' zijn niet berekend met het PACT model maar in functie van de bepalingen van de FWR toegevoegd. (3) Telefoonplekken worden (ondanks hun kleinere oppervlakte per plek) beschouwd onder de basiswerkplekken, meer in het bijzonder de basiswerkplekken voor kort gebruik.

Onderstaande figuur geeft een beeld van de verhoudingen binnen de berekende basismix qua benodigde oppervlakte. Links ziet men de verhouding van alle plekken, onderverdeeld in werkplekken, overlegplekken, faciliteiten en het vergadercentrum.

Figuur 4 Basismix verhoudingen

In de rechterbovenhoek ziet men een afbeelding van de verdeling van de basiswerkplekken (het oranje deel van de figuur links) per type plek. Daaronder gebeurt hetzelfde met de ontmoetingsplekken (het blauwe deel in de figuur links). Het grootste deel van de totale oppervlakte gaat naar de basiswerkplekken, vervolgens verdeeld over de verschillende typen basiswerkplekken.

2.1.2 Omvang van de groep fte. en de basismix

We kunnen deze verhoudingen ook in relatie plaatsen tot de omvang van de groep fte waarvoor de basismix berekend wordt. Wat gebeurt er als het aantal fte kleiner wordt? Kunnen we hierdoor een kleiner 'blokje' bouwstenen berekenen voor inpassing in het pand? Wat als er bijvoorbeeld berekeningen gemaakt voor een enkele divisie? Hieronder zijn de resultaten van de berekening voor een afnemend aantal fte weergegeven.

	1000 fte.		500 fte.		100 fte.		50 fte.	
	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig
PACT RESULTATEN								
TOTAAL	423	8624 m2	217	4366 m2	53	925 m2	34	516 m2
BASISWERKPLEKKEN	265	3743 m2	135	1915 m2	29	417 m2	17	237 m2
ONTMOETINGSPLEKKEN	122	1254 m2	62	636 m2	14	146 m2	9	97 m2
FACILITEITEN	31	600 m2	15	300 m2	5	60 m2	3	30 m2
VERGADERCENTRUM	1	178 m2	1	90 m2	1	18 m2	1	10 m2
AANVULLEND OPP.	4	2850 m2	4	1425 m2	4	285 m2	4	143 m2
BASISWERKPLEKKEN	265	3743 m2	135	1915 m2	29	417 m2	17	237 m2
Open werkplek 2 personen	34	408 m2	17	204 m2	4	48 m2	2	24 m2
Open werkplek 4 personen	17	408 m2	9	216 m2	2	48 m2	1	24 m2
Halfopen werkplek 2 personen	29	348 m2	15	180 m2	3	36 m2	2	24 m2
Halfopen werkplek 4 personen	15	360 m2	8	192 m2	2	48 m2	1	24 m2
Gesloten werkplek 2 personen	41	492 m2	20	240 m2	4	48 m2	2	24 m2
Gesloten werkplek 4 personen	20	480 m2	10	240 m2	2	48 m2	1	24 m2
Eenpersoons concentratieruimte	46	276 m2	23	138 m2	5	30 m2	3	18 m2
Meer-persoons concentratieruimte 4 personen	10	240 m2	5	120 m2	1	24 m2	1	24 m2
Aanlandplek 2 personen	29	348 m2	15	180 m2	3	36 m2	2	24 m2
Aanlandplek 4 personen	15	360 m2	8	192 m2	2	48 m2	1	24 m2
Telefoonplekken	9	23 m2	5	13 m2	1	3 m2	1	3 m2
ONTMOETINGS PLEKKEN	122	1254 m2	62	636 m2	14	146 m2	9	97 m2
Open overlegplek 4 personen	15	150 m2	8	80 m2	2	20 m2	1	10 m2
Open overlegplek 6 personen	10	150 m2	5	75 m2	1	15 m2	1	15 m2
Gesloten overlegruimte 4 personen	12	120 m2	6	60 m2	1	10 m2	1	10 m2
Gesloten overlegruimte 6 personen	8	120 m2	4	60 m2	1	15 m2	1	15 m2
Loungeplek	63	504 m2	32	256 m2	7	56 m2	4	32 m2
Projecttafel 6 personen	14	210 m2	7	105 m2	2	30 m2	1	15 m2
FACILITEITEN	31	600 m2	15	300 m2	5	60 m2	3	30 m2
Dynamisch archief - kasten	1	200 m2	1	100 m2	1	20 m2	1	10 m2
Pantry	15	200 m2	7	100 m2	2	20 m2	1	10 m2
Service ruimte	15	200 m2	7	100 m2	2	20 m2	1	10 m2
VERGADERCENTRUM	1	178 m2	1	90 m2	1	18 m2	1	10 m2
Vergadercentrum	1	178 m2	1	90 m2	1	18 m2	1	10 m2
AANVULLEND OPP.	4	2850 m2	4	1425 m2	4	285 m2	4	143 m2
Sanitair/Werkkast/Garderobe	1	550 m2	1	275 m2	1	55 m2	1	28 m2
Restaurant/Keuken	1	550 m2	1	275 m2	1	55 m2	1	28 m2
Facilitaire ruimte/Archief/Bibliotheek	1	1450 m2	1	725 m2	1	145 m2	1	73 m2
Entrée/Wachtruimte/Receptie	1	300 m2	1	150 m2	1	30 m2	1	15 m2

Figuur 5 Berekening van de mix voor verschillende aantallen fte., de basismix (1000 fte.), 500 fte. en 100 fte.

We kunnen afleiden dat de verhoudingen binnen de mix behouden blijven bij het berekenen van verschillende aantallen fte. Er zijn minimale verschillen als de berekeningen worden gedaan voor 1000, 500, 100 of 50 fte. Naarmate het aantal fte waarvoor gerekend wordt afneemt, neemt het percentage van de faciliteiten in het totaal toe. Als we echter het aandeel van de 'werkruimten' (basiswerkplekken, ontmoetingsplekken en vergadercentrum) samen nemen valt op dat dit percentage van het totaal steeds relatief constant blijft maar licht toeneemt. Let wel dat bij het berekenen van kleinere aantallen fte de kans op 'overschatting' groter is, doordat steeds alle gekozen plekken ook berekend worden. De berekening van de faciliteiten en aanvullende ruimten is niet gekoppeld aan de activiteiten, maar aan het aantal fte (zie ook Figuur 11).

% van m ² fno	1000 fte.	500 fte.	100 fte.	50 fte.
basiswerkplek	43,4%	43,9%	45,0%	45,8%
aanvullende oppervlakten	33,0%	32,6%	30,8%	27,6%
ontmoetingsplekken	14,5%	14,6%	15,8%	18,8%
faciliteiten	7,0%	6,9%	6,5%	5,8%
vergadercentrum	2,1%	2,1%	1,9%	1,9%

Figuur 6 Overzicht percentuele verhoudingen typen ruimten bij verschillende aantallen fte.

Bij minder fte is er verhoudingsgewijs iets meer open ruimte nodig en minder gesloten ruimten. De percentuele verhoudingen van basiswerkplekken en ontmoetingswerkplekken in de open, half open en gesloten ruimten veranderen ook iets als de aantallen fte kleiner worden.

1000 fte.		% van m ²	% totaal aantal werkplekken	
open ruimte		40,7	42,3	waarvan 71,0 % basiswerkplekken
				waarvan 29,0 % ontmoetingswerkplekken
halfopen ruimte		24,3	21,5	waarvan 64,8 % basiswerkplekken
				waarvan 35,2 % ontmoetingswerkplekken
gesloten ruimte		35,0	36,3	waarvan 84,1 % basiswerkplekken
				waarvan 15,9 % ontmoetingswerkplekken

500 fte.		% van m ²	% totaal aantal werkplekken	
open ruimte		41,2	35,0	waarvan 71,6 % basiswerkplekken
				waarvan 28,4 % ontmoetingswerkplekken
halfopen ruimte		24,6	27,9	waarvan 71,6 % basiswerkplekken
				waarvan 28,4 % ontmoetingswerkplekken
gesloten ruimte		34,1	37,1	waarvan 80,1 % basiswerkplekken
				waarvan 19,9 % ontmoetingswerkplekken

100 fte.		% van m ²	% totaal aantal werkplekken	
open ruimte		43,6	37,2	waarvan 70,3 % basiswerkplekken
				waarvan 61,1 % ontmoetingswerkplekken
halfopen ruimte		24,9	27,9	waarvan 66,7 % basiswerkplekken
				waarvan 33,3 % ontmoetingswerkplekken
gesloten ruimte		31,6	34,9	waarvan 78,8 % basiswerkplekken
				waarvan 21,2 % ontmoetingswerkplekken

50 fte.		% van m ²	% totaal aantal werkplekken	
open ruimte		40,8	0,3	waarvan 70,0 % basiswerkplekken
				waarvan 30,0 % ontmoetingswerkplekken
halfopen ruimte		24,0	26,9	waarvan 75,0 % basiswerkplekken
				waarvan 25,0 % ontmoetingswerkplekken
gesloten ruimte		35,2	38,5	waarvan 77,8 % basiswerkplekken
				waarvan 22,2 % ontmoetingswerkplekken

Figuur 7 Percentuele verdeling van de plekken in de open, halfopen en gesloten ruimten (zie ook Figuur 3). Voor 1000, 500, 100 en 50 fte.

2.1.3 Activiteitengeschiktheid van de basismix

Van de basismix die berekend werd, kunnen we nagaan voor welke activiteiten de voorziene plekken geschikt zijn (voor meer uitleg over plekkengeschiktheid, zie ook: 3.2.2).

Onderstaande figuur geeft een beeld van het aantal ruimten in de mix, dat geschikt is voor de verschillende activiteiten in het profiel.

	activiteit	aantal ruimtes geschikt	aantal ruimtes gedeeltelijk geschikt
Administratie	Algemeen bureauwerk	263	14
	Interactief bureauwerk	175	58
	Archiveren en documentverzorging	139	138
Concentratie	Ongestoord bureauwerk	56	182
	Telefoneren	80	263
	Lezen	56	251
Communicatie	overleg 2-4 p	90	32
	overleg 5-8 p	18	15
	overleg 9-12p	1	0
	overleg 13-16p	1	0
	overleg > 16 p	1	0
Overig	overige activiteiten	0	333

Figuur 8 Aantal ruimten geschikt voor de activiteiten. De faciliteiten zijn niet activiteitengebonden en dus bij gevolg niet weergegeven.

2.1.4 Multifunctioneel gebruik ruimten

Binnen het programma de Fysieke Werkomgeving Rijk is het uitdrukkelijk de wens om in een gerealiseerd rijkskantoor zo min mogelijk verbouwingen te hoeven doen en ruimtes door verandering van meubilair geschikt te maken voor andere functies. We noemen dit een multifunctioneel gebruik van ruimten. Dit kan aan de orde komen als het gebruikersprofiel van de te huisvesten organisatie (onderdeel) afwijkt van het basisgebruikersprofiel. Ook verschuivingen in de activiteiten van de medewerkers in het pand (die een invloed hebben op de benodigde plekken) kunnen opgevangen worden door een ander gebruik van de beschikbare ruimtes (m.a.w. de functionaliteit van de ruimtes). Door een ander gebruik van plekken of een andere activiteitengeschiktheid aan een ruimte toe te kennen is deze ruimte meer functioneel en flexibel in te zetten, enkele voorbeelden:

- De open en halfopen werkplekken zijn ook geschikt voor aanlanden
- De gesloten 2- en 4 persoonsruimten zijn ook geschikt voor concentratie als wordt afgesproken dat het stilte-ruimtes zijn waar niet gepraat, overlegd of getelefoneerd wordt en andersom kan de 4-persoons concentratieruimte ook als gewone werkplek of teamruimte gebruikt worden
- De gesloten 2-4 persoonsruimten kunnen ook gebruikt worden als 4 persoons gesloten overlegruimten
- De loungewerkplek kan gebruikt worden voor spontane ontmoetingen, aanlanden, interactief bureauwerk met 2-4 personen en kan ook gebruikt worden als 2 persoons halfopen werkplek en 2-4 persoons (half)open overlegplek

- De projecttafel en open overlegplekken zijn ook geschikt voor aanlanden en open werkplekken
- De gesloten overleg ruimten voor 4 personen kunnen ingericht worden als 2 of 4 persoons gesloten werkplekken waar wel of geen concentratiewerk verricht wordt. Bij gebruik als concentratieruimte geldt weer dat er niet gepraat, overlegd of getelefoneerd mag worden.

3 Input voor de basismix

Dit hoofdstuk beschrijft de basisgegevens die gebruikt werden voor de PACT berekeningen in functie van de case Rijnstraat.

3.1 Activiteitenprofiel

Activiteitenprofielen zijn een afspiegeling van de gemiddelde tijdsbesteding aan verschillende activiteiten die medewerkers uitvoeren op kantoor. Binnen één activiteitenprofiel worden medewerkers met vergelijkbare activiteitenpatronen samengenomen. Om deze activiteitenprofielen te ontwikkelen worden vanuit de WODI-database (met gegevens over tijdsbesteding aan activiteiten) individuele medewerkers geclusterd op basis van hun activiteiten. Deze clustering omvat een statistische berekening in die respondenten met vergelijkbare kenmerken (tijdsbesteding aan activiteiten), samenvoegt. In dit geval de activiteiten in en om het kantoor gedurende een normale werkweek¹. Het is dus mogelijk om de activiteiten van een gemiddelde rijksambtenaar in de vorm van een activiteitenprofiel te beschrijven.

Het meten van activiteiten van medewerkers kan op verschillende manieren gebeuren (met elk voor- en nadelen); bijvoorbeeld door bezettingsgraad metingen (observaties), vragen aan de medewerkers (enquête), meting via ICT (bijv. moment van in- en uitloggen). Binnen de kaderstelling rond de Fysieke Werkomgeving Rijk (FWR) is een gemiddeld activiteitenprofiel berekend op basis van gegevens van rijksoverheidsdiensten in de WODI database² van het Center for People and Buildings (CfPB) eind 2009.

In volgende tabel kan u de waarden aflezen van het gemiddelde activiteitenprofiel gebaseerd op de activiteiten in het basisprofiel FWR dat in de basisberekeningen werd gebruikt.

¹ Meer informatie over activiteitenprofielen is terug te vinden in het rapport "Activity wizard; Kennis over activiteitenpatronen van medewerkers" (M. Beijer, 2011).

² Om de beleving en het gebruik van de huisvesting te meten, heeft het CfPB een werkomgevingsdiagnose-instrument (WODI*) ontwikkeld. De gegevens worden verzameld met een door gebruikers van kantoren in te vullen (digitale) vragenlijst en worden geregistreerd (opgeslagen) in de WODI database. Deze database bevatte de gegevens van 11.340 respondenten in april 2011.

Algemeen bureauwerk	23,7%
Ongestoord bureauwerk	11,7%
Interactief bureauwerk	15,0%
overleg 2-4 p	18,7%
overleg 5-8 p	5,7%
overleg 9-12p	2,8%
overleg 13-16p	1,4%
overleg > 16 p	1,3%
Telefoneren	6,5%
Lezen	4,2%
Archiveren en documentverzorging	3,9%
overige activiteiten	5,0%

Figuur 9 Figuur activiteiten en %; gebruikte activiteitenprofiel.

Dit activiteitenprofiel is getoetst aan verschillende gegevens, zoals een herberekening van het profiel na een toename in het aantal respondenten in de WODI database¹, een vergelijking met activiteitenprofielen van andere overheidsdiensten en gegevens van bezettingsgraadmetingen.

In de expertbijeenkomsten is deze toetsing besproken, maar de afwijkingen lijken niet dermate groot dat er per werkproces een specifiek profiel aangemaakt moet worden. Bij sterk afwijkende profielen kan de betreffende organisatie volgens het comply or explain-principe vragen om andere typen werkplekken. Vanuit de wens om zo generiek mogelijke rijkskantoren te ontwikkelen, betekent dit dat er voldoende ruimtes moeten zijn die verschillende soorten activiteiten kunnen faciliteren (multifunctionaliteit van ruimten).

3.2 Plekkenselectie

De basis voor de berekening van de basismix zijn de bouwstenen die voor de Belastingdienst in 2010 bepaald werden. De Belastingdienst hanteert in totaal 43 soorten werkplekken. Voor het gebouw Rijnstraat werden op basis van een expert visie een selectie gemaakt van een aantal plekken:

BASISWERKPLEKKEN	ONTMOETINGSPLEKKEN
Open werkplek 2 personen	Open overlegplek 4 personen
Open werkplek 4 personen	Open overlegplek 6 personen
Halfopen werkplek 2 personen	Gesloten overlegruimte 4 personen
Halfopen werkplek 4 personen	Gesloten overlegruimte 6 personen
Gesloten werkplek 2 personen	Loungeplek
Gesloten werkplek 4 personen	Projecttafel 6 personen
Eenpersoons concentratieruimte	FACILITEITEN
Meer-persoons concentratieruimte 4 personen	Dynamisch archief - kasten
Aanlandplek 2 personen	Pantry
Aanlandplek 4 personen	Serviceruimte
Telefoonplekken	OVERIGE
	Vergadercentrum

Figuur 10 De 21 gekozen bouwstenen

¹ Het basisgebruikersprofiel voor het Rijk werd in 2009 bepaald met gegevens van 2069 respondenten uit rijksverheidsdiensten (vanuit de WODI database). Sinds 2009 is het aantal respondenten vanuit het rijk bijna verdubbeld tot 3880. Daarom is begin 2011 een vergelijking gemaakt met de recente gegevens uit de database.

Op basis van de laatste versie van de rapportage van de FWR (eind maart 2011) zijn in de berekening van de basismix oppervlaktematen gehanteerd per werkplek die zoveel als mogelijk verwijzen naar de basisuitgangspunten van FRW. Voor plekken die niet benoemd zijn in de rapportage FWR werden de oppervlaktematen van de Belastingdienst gehanteerd.

BASISWERKPLEKKEN		
Open werkplek 2 personen	6,0 m2	per plek
Open werkplek 4 personen	6,0 m2	per plek
Halfopen werkplek 2 personen	6,0 m2	per plek
Halfopen werkplek 4 personen	6,0 m2	per plek
Gesloten werkplek 2 personen	6,0 m2	per plek
Gesloten werkplek 4 personen	6,0 m2	per plek
Eenpersoons concentratieruimte	6,0 m2	per plek
Meer-persoons concentratieruimte 4 personen	6,0 m2	per plek
Aanlandplek 2 personen	6,0 m2	per plek
Aanlandplek 4 personen	6,0 m2	per plek
Telefoonplekken	2,5 m2	per plek
ONTMOETINGSPLEKKEN		
Open overlegplek 4 personen	2,5 m2	per plek
Open overlegplek 6 personen	2,5 m2	per plek
Gesloten overlegruimte 4 personen	2,5 m2	per plek
Gesloten overlegruimte 6 personen	2,5 m2	per plek
Loungeplek	4,0 m2	per plek
Projecttafel 6 personen	2,5 m2	per plek
FACILITEITEN		
Dynamisch archief - kasten	0,2 m2	per fte.
Pantry	0,2 m2	per fte.
Serviceruimte	0,2 m2	per fte.
VERGADERCENTRUM		
Vergadercentrum	2,5 m2	per plek
AANVULLEND OPP. (BEREKENING PER BASISWERKPLEK)		
Sanitair/Werkkast/Garderobe	0,55 m2	per fte.
Restaurant/Keuken	0,55 m2	per fte.
Facilitaire ruimte/Archief/Bibliotheek	1,45 m2	per fte.
Entrée/Wachtruimte/Receptie	0,3 m2	per fte.

Figuur 11 Oppervlakte voor de verschillende gehanteerde plekken.

3.2.2 Activiteitengeschiktheid plekken

Om een berekening te maken voor een activiteitgerelateerde werkomgeving is het nodig om van elke soort werkplek de geschiktheid voor een specifieke activiteit aan te geven. Een plek kan voor een activiteit volledig geschikt (groen), gedeeltelijk geschikt (oranje) of niet geschikt zijn (rood). (Het gaat hier om de 'meest gewenste' geschiktheid.)

	Algemeen bureauwerk	Interactief bureauwerk	Archi. en doc.verz.	Ongestoord bureauwerk	Telefoneren	Lezen	overleg 2-4 p	overleg 5-8 p	overleg 9-12p	overleg 13-16p	overleg > 16 p	overige activiteiten
BASISWERKPLEKKEN												
Open werkplek 2 personen	1	1	1	3	2	3	3	3	3	3	3	2
Open werkplek 4 personen	1	1	1	3	2	3	3	3	3	3	3	2
Halfopen werkplek 2 personen	1	3	1	2	2	2	3	3	3	3	3	2
Halfopen werkplek 4 personen	1	3	1	2	2	2	3	3	3	3	3	2
Gesloten werkplek 2 personen	1	1	2	2	2	2	3	3	3	3	3	2
Gesloten werkplek 4 personen	1	1	2	2	2	2	3	3	3	3	3	2
Eenpersoons concentratieruimte	3	3	3	1	1	1	3	3	3	3	3	2
Meer-persoons concentratieruimte 4 personen	3	3	3	1	3	1	3	3	3	3	3	2
Aanlandplek 2 personen	1	2	1	3	2	2	3	3	3	3	3	2
Aanlandplek 4 personen	1	2	1	3	2	2	3	3	3	3	3	2
Telefoonplekken	3	3	3	3	1	3	3	3	3	3	3	3
ONTMOETINGSPLEKKEN												
Open overlegplek 4 personen	3	3	3	3	1	2	1	3	3	3	3	3
Open overlegplek 6 personen	3	3	3	3	1	2	2	1	3	3	3	3
Gesloten overlegruimte 4 personen	3	3	3	3	3	3	1	3	3	3	3	3
Gesloten overlegruimte 6 personen	3	3	3	3	3	3	2	1	3	3	3	3
Loungeplek	1	1	2	2	2	2	1	3	3	3	3	2
Projecttafel 6 personen	2	2	2	2	3	2	2	2	3	3	3	2
OVERIG												
Vergadercentrum	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1	1	3

Figuur 12 De activiteitengeschiktheid van de gekozen bouwstenen.

Het basisprofiel geeft aan dat 5,5% van de tijd besteedt wordt aan overleg met meer dan 9 personen (zie Figuur 9). Deze activiteiten worden toegeschreven aan het vergadercentrum. De activiteit ‘overleg met 5-8 personen’ wordt opgesplitst, gezien er geen overlegruimten groter dan 6 persoons-overlegruimten in de werkomgeving voorzien worden. Deels wordt deze activiteit dus toegeschreven aan de ruimten die 6 personen kunnen accommoderen (6 persoons- open en gesloten overlegplek en de projecttafel voor 6 personen) en deels wordt toegekend aan het vergadercentrum.

3.3 Organisatiegegevens

In de berekening van de basismix zijn een aantal organisatiegegevens opgenomen. Voor de berekening worden plekken berekend voor 1000 fte met een verhouding van 1,1 medewerkers per fte. Dit komt overeen met het uitgangspunt binnen de onderzoeksrapportage FWR (paragraaf 3.2.2). Binnen deze groep fte worden geen verdere onderverdelingen gemaakt: ze worden in de berekeningen meegenomen als een groep waarvan de medewerkers allen in hetzelfde gemiddeld basisgebruikersprofiel passen (zie 3.1).

De factor van 1,1 medewerkers per fte geeft aan dat er rekening gehouden wordt met het in deeltijd werken van een deel van de medewerkers. Het is echter niet zo dat de invulling van de deeltijd steeds volledig verspreid wordt in tijd. Om het eventueel samen aanwezig te zijn op kantoor op te vangen, is het mogelijk in de aftrek van de deeltijd een correctie in te voeren. Deze correctie was 80% voor het berekenen van de basismix, dat wil zeggen dat in de berekeningen rekening wordt gehouden dan 80% van de deeltijdmedewerkers tegelijkertijd op kantoor is.

Een andere mogelijke aftrek van de aanwezigheid van medewerkers op kantoor is het percentage ziekte en verlof. We gaan er van uit dat dit percentage gemiddeld 20% bedraagt: 5% ziekte en 15% verlof. Over de aftrek voor ziekte en verlof is aangegeven in de onderzoeksrapportage FWR dat er uitgegaan wordt van activiteitgerelateerd werken zonder rekening te houden met afwezigheid en/of ziekte&verlof.

4 Variaties op de basismix

Om de robuustheid van de berekende basismix te bepalen en de mogelijke 'rek' in kaart te brengen, zijn een aantal varianten en toekomstscenario's doorgerekend. Deze berekeningen waren een oefening om inzicht te krijgen in de effecten van verschillende uitgangspunten.

4.1 Basisberekening

Als eerste is de basisberekening gemaakt die in deze rapportage de 'basismix' genoemd wordt en uitgebreid aan bod komt in hoofdstuk 2 en 3. Deze mix is de basis waar de berekeningen van de overige scenario's naast geplaatst zullen worden.

4.2 Scenario 1: Veranderende functionaliteit van plekken

De eerste vraag was wat er gebeurt als de functionaliteit plekken verandert? Als de plekken voor een bredere waaier aan activiteiten geschikt gezien worden. (Meer uitleg over activiteitengeschiktheid kan men vinden in paragraaf 2.1.3).

Om de gevolgen van wijzigingen in de functionaliteit van de plekken in kaart te brengen werden volgende gegevens aangepast in de herberekening van het basisscenario:

- Veranderende functionaliteit van de plekken: van 'gewenste functionaliteit' naar 'mogelijke functionaliteit' (zie concrete invulling in onderstaande figuur).
- Meetellen van de overlegplekken als 0,5 werkplek. (noot van onderzoekers: dit was in eerste instantie niet beschreven in FWR maar is later wel als uitgangspunt in de besluitvorming toegevoegd)

	basis functionaliteit										verhoogde functionaliteit													
	Algemeen bureauwerk	Interactief bureauwerk	Archi. en doc.verz.	Ongestoord bureauwerk	Telefoneren	Lezen	overleg 2-4 p	overleg 5-8 p	overleg 9-12p	overleg 13-16p	overleg > 16 p	overige activiteiten	Algemeen bureauwerk	Interactief bureauwerk	Archi. en doc.verz.	Ongestoord bureauwerk	Telefoneren	Lezen	overleg 2-4 p	overleg 5-8 p	overleg 9-12p	overleg 13-16p	overleg > 16 p	overige activiteiten
BASISWERKPLEKKEN																								
Open werkplek 2 personen	1	1	1	3	2	3	3	3	3	3	2	1	1	1	3	1	2	2	3	3	3	3	2	
Open werkplek 4 personen	1	1	1	3	2	3	3	3	3	3	2	1	1	1	3	1	2	2	3	3	3	3	2	
Halfopen werkplek 2 personen	1	3	1	2	2	2	3	3	3	3	2	1	2	1	2	1	2	3	3	3	3	3	2	
Halfopen werkplek 4 personen	1	3	1	2	2	2	3	3	3	3	2	1	2	1	2	1	2	3	3	3	3	3	2	
Gesloten werkplek 2 personen	1	1	2	2	2	2	3	3	3	3	2	1	1	2	1	1	2	3	3	3	3	3	2	
Gesloten werkplek 4 personen	1	1	2	2	2	2	3	3	3	3	2	1	1	2	1	1	2	3	3	3	3	3	2	
Eenpersoons concentratieruimte	3	3	3	1	1	1	3	3	3	3	2	1	3	2	1	1	3	3	3	3	3	3	2	
Meer-persoons concentratieruimte 4 personen	3	3	3	1	3	1	3	3	3	3	2	1	3	2	1	3	1	3	3	3	3	3	2	
Aanlandplek 2 personen	1	2	1	3	2	2	3	3	3	3	2	1	2	1	3	1	1	3	3	3	3	3	2	
Aanlandplek 4 personen	1	2	1	3	2	2	3	3	3	3	2	1	2	1	3	1	1	3	3	3	3	3	2	
Telefoonplekken	3	3	3	3	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	3	3	3	3	3	3	3	
ONTMOETINGSPLEKKEN																								
Open overlegplek 4 personen	3	3	3	3	1	2	1	3	3	3	3	2	2	2	3	1	1	1	3	3	3	3	3	
Open overlegplek 6 personen	3	3	3	3	1	2	2	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1	2	1	3	3	3	3	
Gesloten overlegruimte 4 personen	3	3	3	3	3	3	1	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	1	3	3	3	3	3	
Gesloten overlegruimte 6 personen	3	3	3	3	3	3	2	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	3	3	3	3	
Loungeplek	1	1	2	2	2	2	1	3	3	3	2	1	1	1	2	1	1	3	3	3	3	3	2	
Projecttafel 6 personen	2	2	2	2	3	2	2	2	3	3	2	1	1	1	2	3	1	1	2	3	3	3	2	
OVERIG																								
Vergadercentrum	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1	1	3

Figuur 13 Verandering in de functionaliteit van de plekken. Links de functionaliteit van de basisberekening, rechts de verhoogde functionaliteit binnen het eerste scenario.

Door het verhogen van de functionaliteit van de plekken kunnen dezelfde plekken voor een grotere diversiteit aan activiteiten gebruikt worden. Dit toont zich in de resultaten in een lichte afname van het aantal ruimten en de daarvoor benodigde oppervlakte. Verschil is er ook in het aantal basiswerkplekken dat licht daalt en aandeel van de ontmoetingsplekken dat naar verhouding licht toeneemt.

	BASIS					FUNCTIONALITEIT				
	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal basiswerkplekken	Aantal ontmoetingsplekken	Telling aantal werkplekken	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal basiswerkplekken	Aantal ontmoetingsplekken	Telling aantal werkplekken
PACT RESULTATEN										
TOTAAL	423	8624 m2	620	426	833	413	8537 m2	610	430	825
BASISWERKPLEKKEN	265	3743 m2	620	0	620	260	3681 m2	610	0	610
ONTMOETINGSPLEKKEN	122	1254 m2	0	426	213	117	1228 m2	0	430	215
FACILITEITEN	31	600 m2	0	0	0	31	600 m2	0	0	0
VERGADERCENTRUM	1	178 m2	0	0	0	1	178 m2	0	0	0
AANVULLEND OFF.	4	2850 m2	0	0	0	4	2850 m2	0	0	0

Figuur 14 De uitkomsten van scenario 1 naast die van de basisberekening

4.3 Scenario 2: Thuiswerk

In een volgend scenario is nagegaan wat de invloed is van thuiswerken op de benodigde plekken en ruimte. Wat als in de toekomst medewerkers meer zullen thuiswerken? In PACT is van een aantal activiteiten aangegeven dat ze 'geschikt voor thuiswerk' zijn. Het gaat om de activiteiten: algemeen bureauwerk, ongestoord bureauwerk, telefoneren en lezen. In het

gemiddelde profiel is dus 46% van de activiteiten mogelijk geschikt voor thuiswerk. Los hiervan kan men een beleidsbeslissing nemen om een percentage thuiswerken voor de medewerkers in te voeren. Als variant voor de Rijnstraat werd gekozen voor het scenario: iedereen 1 dag thuiswerken (20%) als beleidsuitgangspunt op de basisberekening. (Dit gaat uit van een volledige spreiding van de dag thuiswerken in de week: een evenredige verdeling van de afwezigheid op kantoor).

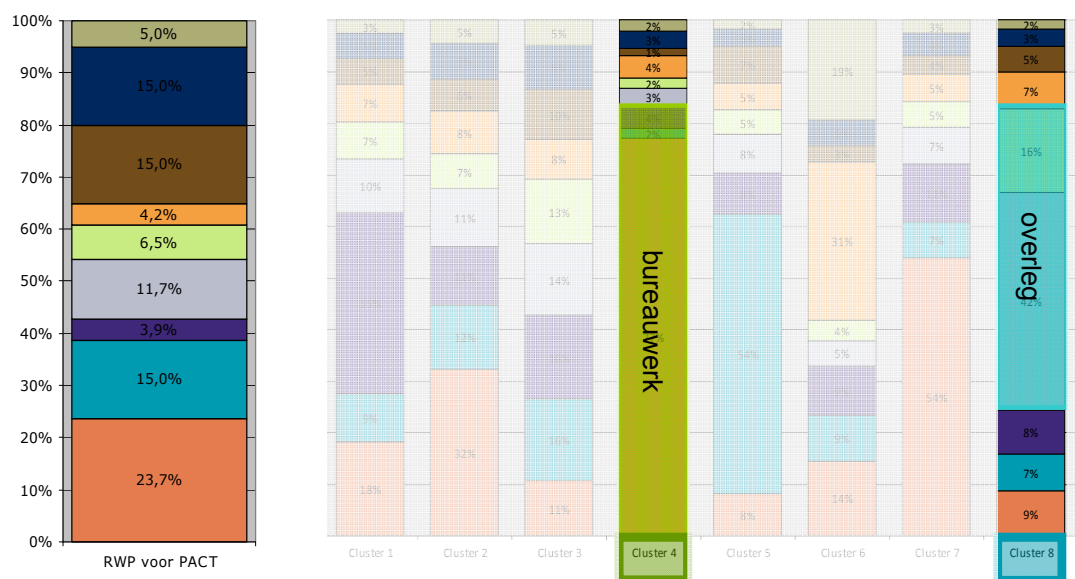
PACT RESULTATEN	BASIS					THUISWERK				
	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal basiswerkplekken	Aantal ontmoetingsplekken	Telling aantal werkplekken	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal basiswerkplekken	Aantal ontmoetingsplekken	Telling aantal werkplekken
TOTAAL	423	8624 m2	620	426	833	330	7437 m2	444	380	634
BASISWERKPLEKKEN	265	3743 m2	620	0	620	187	2701 m2	444	0	444
ONTMOETINGSPLEKKEN	122	1254 m2	0	426	213	107	1109 m2	0	380	190
FACILITEITEN	31	600 m2	0	0	0	31	600 m2	0	0	0
VERGADERCENTRUM	1	178 m2	0	0	0	1	178 m2	0	0	0
AANVULLEND OPP.	4	2850 m2	0	0	0	4	2850 m2	0	0	0

Figuur 15 De uitkomsten van scenario 2 naast die van de basisberekening

Het effect van het invoeren van 1 dag thuiswerk voor iedereen is dat er veel minder werkplekken en werkruimten nodig zijn in de werkomgeving. Het benodigd aantal m² daalt in verhouding minder dan het aantal benodigde werkplekken en ruimten.

4.4 Scenario 3: Andere werkprocessen cq profielen als uitgangspunt

Het derde scenario toont het effect van een ander werkproces als uitgangspunt. In de basisberekening is uitgegaan van het gemiddelde activiteitenprofiel FWR. Wat als de medewerkers een ander activiteitenprofiel hebben dan dit gemiddelde? Om dit na te gaan, werden er in dit derde scenario twee profielen uitvergroot: een profiel met een zeer hoog percentage bureauwerk en een profiel met veel overleg.

Figuur 16 De twee profielen gebruikt in scenario 3; een met veel overleg 'cluster 8' (uiterst rechts) en een met veel bureauwerk 'cluster 4' (midden), naast het basis-gemiddelde profiel (uiterst links).

De twee berekeningen, in functie van de twee verschillende activiteitenprofielen, werden naast elkaar gezet. Een eerste berekening waarin 80% van de populatie (1000 fte.) binnen profiel (cluster) 8 valt en een tweede waar evenveel van de populatie binnen profiel (cluster) 4 valt.

BASIS					
	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal basiswerkplekken	Aantal ontmoetingsplekken	Telling aantal werkplekken
PACT RESULTATEN					
TOTAAL	423	8624 m2	620	426	833
BASISWERKPLEKKEN	265	3743 m2	620	0	620
ONTMOETINGSPLEKKEN	122	1254 m2	0	426	213
FACILITEITEN	31	600 m2	0	0	0
VERGADERCENTRUM	1	178 m2	0	0	0
AANVULLEND OPP.	4	2850 m2	0	0	0

	80% PROFIEL 8					80% PROFIEL 4				
	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal basiswerkplekken	Aantal ontmoetingsplekken	Telling aantal werkplekken	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal basiswerkplekken	Aantal ontmoetingsplekken	Telling aantal werkplekken
PACT RESULTATEN										
TOTAAL	372	7877 m2	414	568	698	449	9310 m2	822	266	955
BASISWERKPLEKKEN	182	2489 m2	414	0	414	326	4956 m2	822	0	822
ONTMOETINGSPLEKKEN	154	1621 m2	0	568	284	87	842 m2	0	266	133
FACILITEITEN	31	600 m2	0	0	0	31	600 m2	0	0	0
VERGADERCENTRUM	1	318 m2	0	0	0	1	63 m2	0	0	0
AANVULLEND OPP.	4	2850 m2	0	0	0	4	2850 m2	0	0	0

Figuur 17 De uitkomsten van scenario 3 naast die van de basisberekening.

In deze berekeningen zien we dat bij het 'overlegprofiel' de hoeveelheid overlegplekken fors toeneemt en het aantal werkplekken daalt. Bij het profiel met veel bureauwerk zien we een toename van werkplekken en een vermindering van overlegplekken.

4.5 Overige scenario's

Er zijn tijdens het onderzoek nog een aantal andere scenario's berekend. De uitkomsten van deze berekeningen zijn vastgelegd in de presentatie gegeven op 17 februari 201. De hand-outs van deze presentatie zijn terug te vinden in de bijlage. Het gaat over de scenario's:

- Een andere plekkenkeuze
- Een groep medewerkers krijgt vaste plek
- Andere benuttingskeuze
- Telefoneren enkel op telefoonplekken

5 Conclusies

Het onderzoek naar de basiswerkplekmix had een tweeledig doel:

- Het ontwikkelen van specificaties over functionaliteit, hoeveelheid en diversiteit van plekken op basis van de beschikbare gegevens (of aannames) en toekomstscenario's voor de rijkskantoorhuisvesting. De projectgerelateerde aanleiding hiervoor is de voorgenomen renovatie van het gebouw Rijnstraat 8 in Den Haag.
- Inzicht krijgen in de basis werkplekkenmix voor Fysieke Werkomgeving Rijk (FWR) door middel van berekeningen met het PACT-model.

Tijdens het onderzoek is de rapportage Fysieke Werkomgeving Rijk steeds de basis voor de uitgangspunten van het rijk geweest waarbij de ontwikkelingen in beide onderzoeken gelijktijdig opliepen en door kleine faseverschillen niet altijd geheel op elkaar afgestemd konden worden. Getracht is zoveel mogelijk uitgangspunten en normen van het FWR-beleid, waarover de besluitvorming nog gaande is, mee te nemen in het onderzoekstraject.

5.1 Ontwikkelen van specificaties

In de zoektocht naar een basismix in relatie tot het gebouw Rijnstraat 8 zijn stappen doorlopen die – concluderend gesproken – stuk voor stuk inzicht gaven in een deelaspect van het huisvestingsvraagstuk.

5.1.1 Inzet van het basisgebruikersprofiel

Het basisgebruikersprofiel is voldoende representatief als gemiddelde voor huisvestingsvragen waar de gebruiker nog niet bekend is.

Het basisgebruikersprofiel is getoetst aan de nieuwe data in de WODI-database, de gemiddelde profielen van een aantal rijksdiensten met verschillende werkprocessen en geobserveerde activiteitenpatronen tijdens bezettingsgraadmetingen bij een aantal kerndepartementen en uitvoerende diensten. Er zijn wel verschillen, soms ook door verschillende naamgeving aan de activiteiten, maar de verschillen zijn niet dusdanig dat verschillende basisprofielen noodzakelijk zijn.

5.1.2 Basiswerkplekkenmix

In het onderzoek is een selectie gemaakt van mogelijk toe te passen bouwstenen in de fysieke werkomgeving Rijk vanuit het Bouwstenenboekje Belastingdienst. Vanuit deze bouwstenenselectie zijn berekeningen gemaakt (zie 2.1.1) die inzicht geven in de percentuele verdeling van de basiswerkplekken, ontmoetingsplekken, vergadercentrum, faciliteiten en aanvullende ruimten. Dit inzicht is voorts vastgelegd in de verdeling in open, halfopen en

gesloten ruimten. Het aantal plekken, aantal ruimten en m² FNO hiervoor werd eveneens berekend.

Om de verhoudingen binnen de basismix verder inzichtelijk te maken zijn er berekeningen gemaakt in functie van verschillende aantallen fte. Hieruit blijkt dat de percentages binnen de mix niet sterk verschuiven, al is er een vergroting van het aandeel van de algemene voorzieningen naar mate het aantal fte in de berekening daalt. Ook de verdeling van de berekende ruimten in open, half open en gesloten ruimten blijft nagenoeg stabiel.

Per activiteit is aangegeven hoeveel ruimten er specifiek en gedeeltelijk geschikt en daarmee beschikbaar zijn voor de activiteit. De geselecteerde werkplekken zijn ook beoordeeld op hun multifunctionaliteit. Dit geeft inzicht in de mate waarin andere meubilering een ander gebruikersprofiel kan ondersteunen. Het blijkt dat vooral de meerpersoons gesloten ruimten (29,5% van aantal werkplekken) kansen bieden om verschuivingen in de verhouding bureauwerk, teamwerk, ontmoeten en ongepland overleg op te vangen. Als het kantoor meer een ontmoetingskantoor wordt, bieden de open en half open werkplekken opvang voor aanlanden, kortdurend bureauwerk, teamwerk en ongeplande ontmoetingen.

5.1.3 Variaties op de basismix

Naast de basismix zijn er scenario's berekend die de effecten van verschillende uitgangspunten tonen. Gevarieerd is met een andere toekenning van functionaliteit aan werkplekken, invoering van thuiswerk, het effect van organisatieonderdelen met andere gebruikersprofielen en enkele andere scenario's. Een aantal effecten is gesignaleerd:

- Het verhogen van de functionaliteit van plekken heeft minder plekken en naar verhouding meer ontmoetingsplekken nodig.
- Het invoeren van thuiswerk reduceert het aantal benodigde plekken omdat een deel van de activiteiten niet meer op kantoor plaatsvindt.
- Een profiel met veel bureauwerk vergt meer basiswerkplekken, en een activiteitenprofiel met veel overleg vraagt juist veel meer ontmoetings- en vergaderplekken. Het totaal aantal m² fno verandert minder dan de verandering in benodigde functionaliteit.

Bij de scenario's is vooral van belang om te kijken in hoeverre de afwijkingen opgevangen kunnen worden binnen de basismix, gebruik makend van de multifunctionele eigenschappen van bepaalde ruimten en plekken.

5.1.4 Inzet van het PACT model

Het PACT model geeft houvast bij het verkrijgen van inzicht in de effecten van verschillende uitgangspunten. Het helpt om gevoeligheidsanalyses te maken en de robuustheid van de basisuitgangspunten te verkennen. Voor toepassing binnen FWR dienen de basisuitgangspunten verder uitgewerkt te worden in een bouwstenenboek Rijk waarin zowel de uitgangspunten voor organisatie als alle mogelijk toe te passen typen werkplekken en faciliteiten beschrijft qua omvang, eigenschappen, gebruikskeuze en wijze waarop zij meetellen bij het tellen van werkplekken. Met de in dit onderzoek gemaakte keuzes is hierop een belangrijk voorschot genomen.

5.2 Robuustheid van de basismix

Uit het onderzoek blijkt dat het aantal fte nauwelijks tot geen verschil maakt in de toepassing van het basisgebruikersprofiel voor het bepalen van de verhoudingspercentages in de basiswerkplekmix.

Als uitgegaan wordt van 1000 fte zijn er verschillen in de benodigde m² fno bij uiteenlopende uitgangspunten zoals invoering van thuiswerk of organisaties met andere gebruikersprofielen. De functionaliteit van de benodigde ruimten verschilt sterk. Een deel van dit verschil in functionaliteit kan worden opgevangen door de aanwezige ruimten een andere functie te geven. Zo kunnen gesloten ruimten zowel ingezet worden als algemeen bureauwerkplekken, stilte-ruimtes voor bureauwerk waarbij medewerkers niet gestoord willen worden en als ontmoetings- of overlegwerkplek. Dit vergt soms wel om het maken van afspraken en invoering van gedragsregels, bijvoorbeeld het verbieden van praten en bellen in meerpersoonsconcentratie/stilte-ruimtes.

5.3 Tot slot

Het onderzoek heeft een belangrijk inzicht gegeven in de robuustheid van de basiswerkplekmix op basis van het basisgebruikersprofiel en een aantal geselecteerde typen werkplekken.

Om het activiteitgerelateerd werken voor het Rijk een kwaliteitsbasis te bieden is het nodig een bouwstenenboek ter beschikking te stellen waarin zowel de specificaties als de kwaliteit van de werkplekken als gegarandeerd uitgangspunt is beschreven. De hier gemaakte keuzes leggen een stevige grondslag onder zo'n boek.

Het berekenen van de basiswerkplekmix is een onontbeerlijke stap bij de implementatie van het FWR gedachtegoed; de berekeningen dragen bij aan het vormgeven van rijkskantoren.

6 Definities

Werkplekken

In de onderzoeksrapportage van de FWR en in PACT gelden van oorsprong verschillende definities voor de term werkplek

De onderzoeksrapportage FWR (paragraaf 4.2.1) hanteert de volgende definitie: Het begrip werkplek omvat in de definitie van de Fysieke Werkomgeving Rijk twee typen plekken:

- De basiswerkplekken; dit zijn de werkplekken die het algemeen bureauwerk, het ongestoord werk en het teamwerk faciliteren. Deze basiswerkplekken worden onderscheiden in:
 - basiswerkplekken voor langdurig bureauwerk grotendeels bestaande uit standaardbureaus en
 - basiswerkplekken voor kortstondig bureauwerk en het checken van e-mail, zoals aanlandplekken. Deze werkplekken voor kortstondig gebruik kunnen op drukke dagen de druk verminderen op de basiswerkplekken voor langdurig bureauwerk.
- De ontmoetingswerkplekken: deze werkplekken worden gebruikt voor ongepland overleg en ontmoeten. De ontmoetingswerkplekken zijn in het ontwerp samen met de plekken voor kortstondig bureauwerk geplaatst tussen of in de directe omgeving van basiswerkplekken voor langdurig bureauwerk.

De werkplekken die PACT tot nu toe berekent, komen overeen met de definitie van de 'basiswerkplek' binnen de FWR.

Voor de eindberekening, gepresenteerd in hoofdstuk 2 is echter de gehele FWR definitie van werkplekken aangehouden. Bij de berekeningen in hoofdstuk 4 is de definitie van het PACT model gebruikt.

Overlegplekken

In PACT zijn overlegplekken alle plekken waar een vorm van overleg plaatsvindt, dus de plekken die geschikt zijn voor overleg van 2 t/m 16 personen.

In FWR is er feitelijk geen categorie overlegplekken maar wordt gepland overleg gefaciliteerd door vergaderplekken in het vergadercentrum, die dan soms wel overlegplekken worden genoemd.

Overige plekken

PACT berekent de plekken voor overleg met meer dan 16 personen in het centrale vergadercentrum en noemt dit overige plekken. Bij de FWR worden de plekken in het vergadercentrum vergaderplekken of soms ook overlegplekken genoemd, zie beide definities.

Basiswerkplekken

Uit paragraaf 4.2.1 van de onderzoeksrapportage FWR: “dit zijn de werkplekken die het algemeen bureauwerk, het ongestoord werk en het teamwerk faciliteren.”

Dit komt overeen met de definitie van de ‘werkplek’ (zie eerdere) binnen PACT.

Omtmoetingsplekken

Uit paragraaf 4.2.1 van de onderzoeksrapportage FWR: “deze werkplekken worden gebruikt voor ongepland overleg en ontmoeten. De ontmoetingswerkplekken zijn in het ontwerp samen met de plekken voor kortstondig bureauwerk geplaatst tussen of in de directe omgeving van basiswerkplekken voor langdurig bureauwerk.”

Dit komt overeen met de definitie van de ‘overlegplek’ binnen PACT.

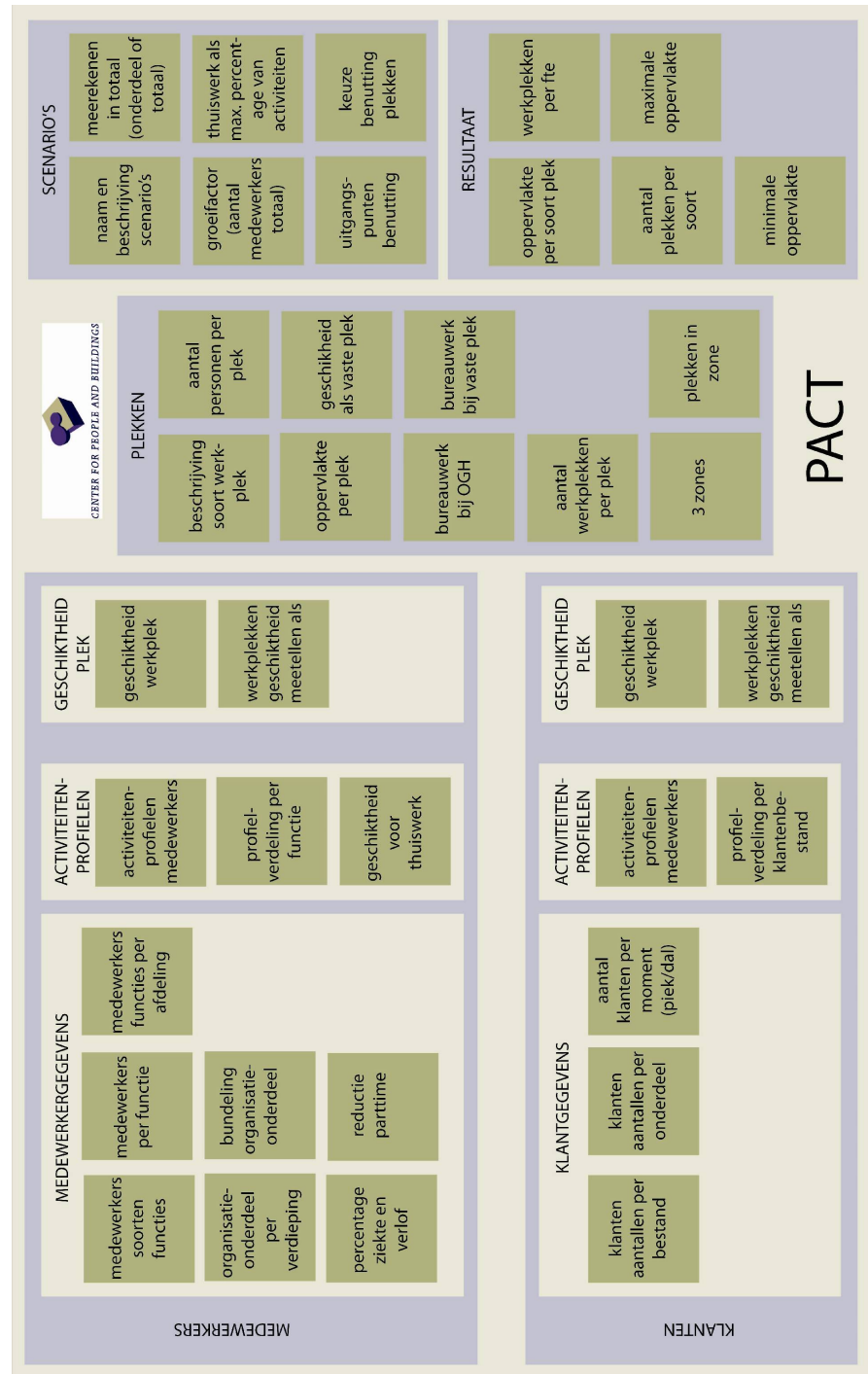
Vergaderplekken

Term gebruikt in FWR voor plekken voor gepland overleg in het centrale vergadercentrum, zie ook overlegplekken en overige plekken

Bijlagen

- 1 Bijlage 1: PACT elementenoverzicht
- 2 Bijlage 2: de gekozen Bouwstenen voor Rijnstraat (selectie uit bouwstenenboekje Belastingdienst)
- 3 Bijlage 3: Presentatie 20 januari
- 4 Bijlage 4: Presentatie 3 februari 2011
- 5 Bijlage 5: Presentatie 17 februari 2011
- 6 Bijlage 6: Presentatie 24 februari 2011

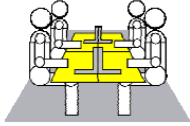
Bijlage 1 PACT elementenoverzicht

Bijlage 2

De gekozen Bouwstenen voor Rijnstraat (selectie uit bouwstenenboekje Belastingdienst)

4.1 Open werkplek

Omschrijving

Een werkplek in de open ruimte, met een maximum van zes werkplekken bij elkaar.

Gebruik

- Routinematige activiteiten.
- Semi-geconcentreerd bureauwerk.
- Team/projectwerk.
- Werkzaamheden waarbij sprake is van een aanloopfunctie.

Activiteitensgeschiktheid

Algemeen bureauwerk	Interactief bureauwerk	Archiveren en documentverzorging
Telefoneren		

BOUWSTENEN VOOR DE WERKOMGEVING VAN DE BELASTINGDIENST

24

Ruimte

- Minimaal oppervlak: 6 m² per werkplek.
- Iedere open werkplek wordt meegeteld als één werkplek.

Indeling/aanbeveling

- Werkplekken kunnen zo geplaatst worden dat medewerkers met de gezichten van elkaar af of naar elkaar toe zitten. Naar elkaar toe zitten verhoogt de mogelijkheid tot communicatie maar vermindert de privacy en kan meer afleiding geven.
- Er kunnen eventueel lage schotten tussen de plekken geplaatst worden. De medewerker moet hier (vanuit zittende positie) wel overheen kunnen kijken.

Situering

- De nabijheid van drukke verkeersruimte of gemeenschappelijke faciliteiten als pantry's vermijden vanwege geluidsoverlast.

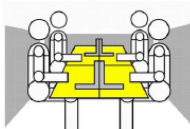
Aandachtspunten

- Het plaatsen van concentratieruimten en overlegruimten in de directe omgeving van open werkplekken is raadzaam. Specifieke activiteiten die meer geluid geven of juist waarbij iemand niet gestoord wil worden, kunnen zo elders plaatsvinden en geven geen storing in de open ruimte.
- Gedragsregels over telefoneren, computergebruik en overleg op de werkplek zijn aan te raden.

BOUWSTENEN VOOR DE WERKOMGEVING VAN DE BELASTINGDIENST

25

4.2 Halfopen werkplek

Omschrijving

Een werkplek in de open ruimte met half hoge wanden (waar men vanuit zittende positie niet overheen kan kijken) om individuele werkplekken van elkaar te scheiden. Er worden maximaal zes halfopen werkplekken bij elkaar geplaatst.

Gebruik

- Activiteiten die relatief weinig interne communicatie en concentratie vereisen.
- Algemeen bureauwerk.
- Semi-geconcentreerd werk.

Activiteitensgeschiktheid

Algemeen bureauwerk	Archiveren en documentverzorging
Ongestoord bureauwerk	Telefoneren
	Lezen

BOUWSTENEN VOOR DE WERKOMGEVING VAN DE BELASTINGDIENST

26

Ruimte

- Aanbevolen oppervlak: 6 m² per werkplek.
- Iedere halfopen werkplek wordt meegeteld als één werkplek.

Indeling/aanbeveling

- Tafels kunnen solistisch of groepsgewijs in de ruimte worden geplaatst.
- De halfhoge scheidingswanden kunnen tussen de medewerkers worden geplaatst.

Situering

- De nabijheid van drukke verkeersruimte of faciliteiten vermijden vanwege geluidsoverlast.

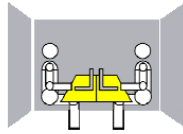
Aandachtspunten

- Afhankelijk van de inhoud van het werk en de bezetting is het plaatsen van stilleruimten, open werkplekken en overlegruimten in de directe omgeving van halfopen werkplekken raadzaam.
- Gedragsregels over telefoneren, computergebruik en overleg op de werkplek zijn aan te raden.

BOUWSTENEN VOOR DE WERKOMGEVING VAN DE BELASTINGDIENST

27

4.3 Gesloten werkplek

Omschrijving

Dit is een werkplek voor twee of meer personen in een gesloten ruimte. Deze is vooral bedoeld voor medewerkers die een specifieke werkoverdracht naar elkaar hebben of waar in teams specifieke werkzaamheden worden uitgevoerd. Er worden maximaal zes werkplekken bij elkaar geplaatst in één gesloten ruimte.

Gebruik

- Semi-geconcentreerd bureauwerk.
- Teamwerk, interactief bureauwerk.
- Ook te gebruiken of in te delen als overlegplek (multifunctionele werkplekken).

Activiteitengeschiktheid

Algemeen bureauwerk	Interactief bureauwerk		
Archiveren en documentenverzorging	Ongestoord bureauwerk	Telefoneren	Lezen

Ruimte

- Minimaal oppervlak: 6 m² per persoon.
- Iedere werkplek in de gesloten ruimte wordt meegeteld als één werkplek.

Indeling/aanbeveling

- Vooral bij tweepersoons gesloten werkruimten moet men ervoor waken dat dit geen 'vaste' tweepersoonskamers worden. Sturing is heel belangrijk, net als de wijze van formulering van het gebruik. Wellicht dat specifieke inrichting van deze ruimten het juiste gebruik kan stimuleren.
- Interactie tussen medewerkers wordt bevorderd door de bureaus tegen elkaar aan te plaatsen.

Situering

- Nabijheid van drukke functies geen probleem.

Aandachtspunten

- Bij het gebruik van glazen wanden kunnen drukke bewegingen buiten de ruimte afleidend werken.

4.4 Eénpersoons concentratieruimte

Omschrijving

Afgesloten werkruimte voor één persoon.

Gebruik

- Geconcentreerd bureauwerk.
- Voeren van (telefoon)gesprekken.

Activiteitengeschiktheid

Ongestoord bureauwerk	Lezen	Telefoneren
Overige activiteiten		

Ruimte

- Minimaal oppervlak: 6 m².
- Iedere éénpersoons concentratieruimte wordt meegeteld als één werkplek.

Indeling/aanbeveling

- Vanuit de werkplek moet de gebruiker bij voorkeur zicht hebben op een deur.

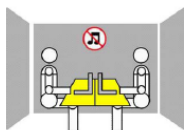
Situering

- Bij situering op het midden van de vloer moet voorkomen worden dat de concentratieruimte van twee kanten 'inkijk' heeft.

Aandachtspunten

- Deze ruimten blijken voor medewerkers (voornamelijk managers) aantrekkelijk om geleidelijk te gebruiken als vaste werkplek. Dit kan leiden tot een tekort aan concentratiemogelijkheden voor andere medewerkers.
- Bij een te klein oppervlakte houden mensen vaak de deur open, wat ten koste kan gaan van de functionaliteit van de ruimte.
- De gemiddelde en maximale bezettingsgraad van concentratieruimten in een flexibel werkplekconcept zijn hoog. Zorg voor voldoende aanbod maar ook voor voldoende beschikbaarheid door te sturen op de wijze van gebruik door medewerkers.
- Te veel transparantie kan voor afleiding zorgen.

4.5 Meerpersoons concentratieruimte

Omschrijving
Afgesloten en stille werkruimte voor meerdere personen. Er worden maximaal zes werkplekken bij elkaar geplaatst.

- Gebruik**
- Geconcentreerd bureauwerk.
 - Lezen.

Activiteitgeschiktheid

●	Ongestoord bureauwerk	Lezen	
●	Overige activiteiten		
●	Telefoneren	Bureauwerk met interactie	overleg

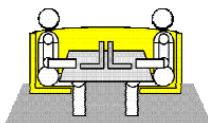
- Ruimte**
- Minimaal oppervlak: 6 m² per werkplek.
 - Iedere werkplek in de meerpersoons concentratieruimte wordt meegeteld als een werkplek.

- Indeling/aanbeveling**
- Aanbevolen wordt om de concentratieruimte zodanig groot te maken dat hij ook als overlegkamer of meerpersoons gesloten ruimte kan dienen.

- Situering**
- Bij situering op het midden van de vloer moet voorkomen worden dat de concentratieruimte van twee kanten 'in' kijkt heeft.

- Aandachtspunten**
- Deze ruimten blijken voor medewerkers aantrekkelijk om geleidelijk te gaan gebruiken als vaste werkplek. Dit kan leiden tot een tekort aan concentratiemogelijkheden.
 - Gedragsregels omtrent stilte (bijvoorbeeld niet bellen in een meerpersoons concentratieruimte) zijn noodzakelijk.
 - Bij een te klein oppervlakte houden mensen vaak de deur open, wat ten koste kan gaan van de functionaliteit van de ruimte.
 - De gemiddelde en maximale bezettingsgraad van concentratieruimten in een flexibel werkplekconcept zijn hoog. Zorg voor voldoende aanbod en sturing op de wijze van gebruik.

4.6 Loungeplek

Omschrijving
Open werkruimte met een werkbank voor één of meerdere personen. Bij gebruik door één persoon kan de plek vast gebruikt worden, bij gebruik door meerdere personen is de plek beter geschikt voor tijdelijk gebruik.

- Gebruik**
- Bureauwerk.
 - Lezen.
 - Overleg voor 2-4 personen.
 - Team/projectwerk.

Activiteitgeschiktheid

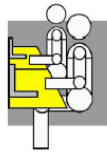
●	Algemeen bureauwerk	Interactief bureauwerk	Overleg 2-4 personen	
●	Archiveren en documentverzorging	Lezen	Telefoneren	Ongestoord bureauwerk

- Ruimte**
- Minimaal oppervlak: 8 m² per loungeplek.
 - De loungeplekken worden geteld als anderhalve werkplek.

- Indeling/aanbeveling**
- De opstelling is een specifiek meubel bestaand uit verstelbare banken en een werkblad.
 - Er worden geen vaste schermen geplaatst in verband met het multifunctionele gebruik van de loungeplekken.
 - Plaats de openingen van de loungeplekken niet naar elkaar toe of naar drukke gebieden of verkeerspaden. Dit werkt afleidend voor de gebruiker.

- Aandachtspunten**
- Door het gebruik van banken hebben mensen de neiging wat verder van elkaar af te gaan zitten dan op stoelen. Tweepersoons loungeplekken worden daarom vaak gezien als bezet als er één persoon gebruik van maakt.
 - Een loungeplek is niet geschikt als ballerwerkplek omdat de stoelen niet kunnen worden verschoven van de banken en men toch vaak moet gaan staan en zitten.

4.7 Aanlandplek

Omschrijving

Een werkplek die tijdelijk gebruikt kan worden voor diverse activiteiten en bureauwerk en die voorzien is van een verbinding voor laptop of vaste pc. Er worden maximaal zes aanlandplekken bij elkaar geplaatst.

Gebruik

- Bureauwerk.
- Mail lezen en afhandelen
- Gesprekken die geen akoestische privacy vereisen.

Activiteitengeschiktheid

Algemeen bureauwerk	Archiveren en documentverzorging
Interactief bureauwerk	Telefoneren Lezen

BOUWSTENEN VOOR DE WERKOMGEVING VAN DE BELASTINGDIENST

36

Ruimte

- Minimaal oppervlak: 6 m² per aanlandplek.
- Iedere aanlandplek wordt meegeteld als één werkplek.

Indeling/aanbeveling

- Bureau met bureaustoel voor medewerker, pc of laptopaansluiting.
- Kan ook een stowerkplek zijn waar men het Internet kan raadplegen.

Situering

- Zowel binnen als buiten de werkvloer te plaatsen.

Aandachtspunten

- Wand en vloerbedekking kunnen bijdragen aan de auditieve en visuele privacy
- Aandacht voor akoestiek is aan te raden
- Het gebruik van de aanlandplekken moet mogelijk zijn voor de gebruikers van het pand en voor medewerkers van andere onderdelen van de Belastingdienst en is afhankelijk van bijvoorbeeld het wel of niet bezitten van een laptop.

BOUWSTENEN VOOR DE WERKOMGEVING VAN DE BELASTINGDIENST

37

4.8 Telefoonplek

Omschrijving

In akoestisch opzicht afgesloten plek waar de medewerker kan bellen zonder gehoord te worden en/of andere medewerkers te storen.

Gebruik

- Telefongesprekken.

Activiteitengeschiktheid

Telefoneren
Overige activiteiten

BOUWSTENEN VOOR DE WERKOMGEVING VAN DE BELASTINGDIENST

38

Ruimte

- Minimaal oppervlak: 2,5 m².
- De telefoonplekken worden niet als werkplekken meegeteld.

Indeling/aanbeveling

- Kan als telefooncel worden uitgevoerd.
- Dient om geluidsoverlast te voorkomen op plekken waar snel te veel geluid ontstaat zoals de (half)open werkruimten.

Situering

- Nabij open en halfopen werkplekken of meerpersoons concentratieruimten, zodat medewerkers er snel naartoe kunnen als zij gebeld worden en andere medewerkers niet willen storen met hun gesprek.

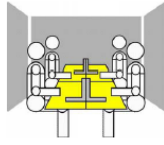
Aandachtspunten

- De telefoonplek dient te zorgen voor geluidsdemping.
- Bij de telefoonplek is ruimte nodig voor schrijven en het maken van aantekeningen tijdens het gesprek.

BOUWSTENEN VOOR DE WERKOMGEVING VAN DE BELASTINGDIENST

39

4.9 Projecttafel

Omschrijving

Een tafel in een afgesloten ruimte waar groepen van maximaal acht medewerkers gezamenlijk aan projecten kunnen werken. Ook wel benchtafel genoemd.

Gebruik

- Projectwerk.
- Overleg.
- Lezen.

Activiteitengeschiktheid

●	Overleg 2-8 personen (projectwerk)	Interactief bureauwerk
●	Lezen	Archiveren en documentenverzorging

Ruimte

- Minimaal oppervlak: 2 m² per persoon.
- De projecttafel wordt gemiddeld geteld als de helft van het aantal aanwezige plekken als de capaciteit aan werkplekken, met een minimum van twee werkplekken.

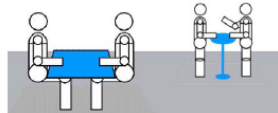
Indeling/aanbeveling

- Computeraansluitingen maken de projecttafel geschikt als werkplek.
- Bij voorkeur zijn stoelen individueel aanpasbaar.

Situering

- De projecttafel staat in een afgesloten ruimte.

5.1 Open overlegplek

Omschrijving

Een overlegplek in de open ruimte, waar medewerkers gemakkelijk en snel kunnen overleggen en waar ook gewerkt kan worden. Deze overlegplekken kunnen niet gereserveerd worden. De open overlegplek kan uitgevoerd worden voor twee of meer medewerkers met een maximum van acht personen.

Gebruik

- Kort ad hoc overleg.
- Lezen.
- Bufferwerkplekken voor bureauwerk, te gebruiken op piekdagen/-dagen.
- 'Koffie drinken', wachten, toevallige ontmoetingen.

Activiteitengeschiktheid

●	Overleg 2-8 personen	Archiveren en documentenverzorging	Telefoneren
●	Lezen		

Ruimte

- Minimaal oppervlak: 2 m² per persoon.
- De open overlegplek wordt gemiddeld geteld als de helft van de capaciteit aan werkplekken, met een minimum van twee werkplekken.

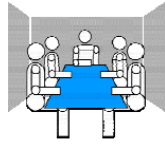
Situering

- Direct in de buurt van de beoogde gebruikers.
- Bij voorkeur niet tussen open werkplekken vanwege de afleiding en de geluidsoverlast voor anderen.

Aandachtspunten

- Ook geschikt als aanlandplek.
- Geen reserveringen mogelijk.

5.2 Gesloten overlegplek

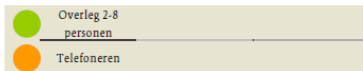
Omschrijving

Een afgesloten ruimte voor overleg voor twee of meer personen met een maximum van acht personen. De overlegruimte is niet te reserveren. Denk aan spontaan of ongeplande overlegsituaties of projectteamwerk.

Gebruik

- Overleg, besprekingen en korte presentaties.
- Projectteamwerkzaamheden.
- Brainstormsessies.

Activiteitengeschiktheid

Ruimte

- Minimaal oppervlak: 2 m² per persoon.
- De gesloten overlegruimte wordt gemiddeld geteld als de helft van de capaciteit aan werkplekken, met een minimum van twee werkplekken.

Indeling/aanbeveling

- Geef de ruimte dezelfde maat als een twee- of meerpersoons gesloten werkruimte om meer ruimtelijke flexibiliteit te creëren in de werkomgeving.
- Zorg voor audiovisuele middelen.

Situering

- Direct in de buurt van werkplekken om spontaan overleg van werkplekken weg te halen.

Aandachtspunten

- Geen reservering mogelijk.

6.1 Informele zithoek

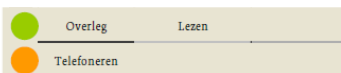
Omschrijving

Een tafel of zithoek waar medewerkers kunnen pauzeren, elkaar (toevallig) kunnen ontmoeten of kunnen lezen. De informele zithoek kan uitgevoerd worden in versies voor twee tot acht personen.

Gebruik

- Pauzeren.
- Toevallige ontmoetingen.
- Kort ongepland overleg.
- Lezen.

Activiteitengeschiktheid

Ruimte

- Minimaal oppervlak: 1 m² per persoon.
- De informele zithoek telt niet mee als werkplek.

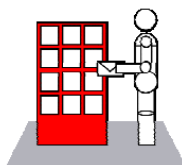
Indeling/aanbeveling

- Tafel met stoelen of een bank of informele zijes.
- Plekken kunnen op verschillende manieren worden uitgevoerd om een verschil in uitstraling te krijgen.

Situering

- Combinatie met pantry mogelijk.
- Bij voorkeur niet tussen open werkplekken vanwege afleiding en geluidsoverlast voor anderen.

6.2 (Afsluitbare) postvakken

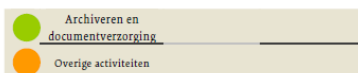
Omschrijving

Ruimte voor de verdeling van ingekomen post naar de medewerker of afdeling.

Gebruik

- Sorteerwerk/distributie van ingekomen post.
- Tijdelijke opslag van documenten.

Activiteitsgeschiktheid

Ruimte

- Totaaloppervlak: afhankelijk van de hoeveelheid en het type kasten.

Indeling/aanbeveling

- Zodanig dat gebruikers gemakkelijk bij hun post kunnen.

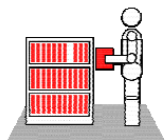
Situering

- Inpandig.
- In de buurt van de beoogde gebruikers en bij voorkeur bij de 'entree' tot de afdeling.

Aandachtspunten

- Kan gecombineerd worden met de lockers waar medewerkers hun persoonlijke spullen/en/of telefoon/laptop kunnen opslaan.
- Afhankelijk van de situatie kunnen de postvakken in een afsluitbare kast zitten.

6.3 (Dynamisch) archief/kasten

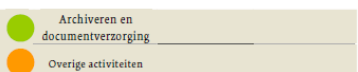
Omschrijving

Afgesloten of open ruimte voor de opslag van documenten die regelmatig geraadpleegd worden. Kan in de vorm zijn van archiefkasten, een lektreiver of een verrijdbaar systeem. Ook wel archiefruimte, afdelingsarchief of kasten genoemd.

Gebruik

- Archiveren (wegzetten en opzoeken van documenten).

Activiteitsgeschiktheid

Ruimte

- Archief (onderhandenwerk): 1 strekkende meter per persoon (dit is inclusief de voorraad van de afdeling, exclusief lockers).
- Vuistregel: 1 m² per standaard archiefkast.
- Vuistregel: 8 m² per lektreiver (alleen als deze al aanwezig is in het gebouw).
- Totaaloppervlak: afhankelijk van de hoeveelheid archief en het type kasten.

Indeling/aanbeveling

- Zodanig dat gebruikers gemakkelijk bij hun documenten kunnen.
- Gebruikers dienen gemakkelijk te kunnen aflezen welke documenten waar staan.

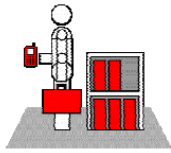
Situering

- Inpandig (daglicht niet noodzakelijk).
- In de buurt van de beoogde gebruikers.

Aandachtspunten

- Let bij grote archiefkasten op verhoogde vloerbelasting.
- Bekijk of er behoefte is aan een afgesloten archiefruimte (bijv. vanwege vertrouwelijkheid) of dat archieven op de kantoorvloer in de verkeersruimte geplaatst kunnen worden.
- Statische archieven zijn gebonden aan de archiefwet en het Programma van Eisen voor een gebouw. De statische archieven worden bij voorkeur buiten de directe werkomgeving geplaatst.
- Archiefkasten kunnen als scheidingselement worden gebruikt bij open werkplekken.
- Open archiefkasten kunnen bijdragen aan een rommelige uitstraling.

6.4 Locker

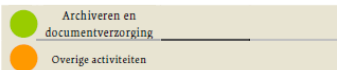
Omschrijving

Een ruimte waar medewerkers terecht kunnen voor hun persoonlijke spullen (flexkoffer, draadloze telefoon, laptop, persoonlijk archief en/of post et cetera) voordat ze naar een flexibele werkplek gaan of bij het verlaten van de werkplek.

Gebruik

- Opslag van persoonlijke spullen.

Activiteitengeschiktheid

Ruimte

- Locker per persoon (soms in combinatie met een afsluitbaar postvak) - 40x60x60 cm.
- Totaal oppervlak: afhankelijk van het aantal medewerkers en het type kasten.
- Lockers kunnen tot maximaal 1.80 m gestapeld worden.

Indeling/aanbeveling

- Zodanig dat gebruikers gemakkelijk bij hun spullen kunnen.

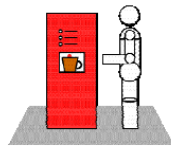
Situering

- Inpandig (daglicht niet noodzakelijk).
- Bij voorkeur in de buurt van het toegangsgebied van beoogde gebruikers.

Aandachtspunten

- Er moet voorkomen worden dat gebruikers hun flexkoffer dagelijks bij hun werkplek laten staan om deze plek te claimen.
- Kan gecombineerd worden met de (afsluitbare) postvakken.

6.5 Pantry

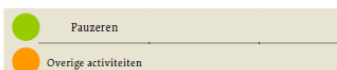
Omschrijving

Afgesloten, open of halfopen ruimte waar gebruikers terecht kunnen voor versnaperingen (warme/koude dranken, water) en het deponeren van afval (keukenblok bij voorkeur aanwezig in pantry).

Gebruik

- Het halen en consumeren van versnaperingen.
- Informeel overleg (optioneel).
- Inzamelen plastic bekertjes.

Activiteitengeschiktheid

Ruimte

- Minimaal oppervlak: 2.60 x1 m per pantry.

Indeling/aanbeveling

- Zodanig dat apparaten gemakkelijk bediend en onderhouden kunnen worden.
- Goed te combineren met ontmoetingsplekken of een huiskamertafel.

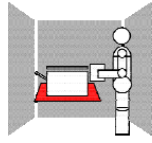
Situering

- Inpandig.
- Indien alleen een koffieautomaat (1 op 40 gebruikers): binnen een loopafstand van 50 meter voor de gebruikers.
- Bij voorkeur centraal op de verdieping.
- Niet in de buurt van open werkplekken of andere ruimte die overlast kunnen ondervinden van de aanloop en de geluidsproductie van de apparaten en pratende mensen.

Aandachtspunten

- De luxe van een pantry kan verschillen, variërend van een standaard koffieautomaat tot een keukenblok compleet met magnetron en kleine koelkast. Je kunt hiermee variëren binnen het pand of per vloer.

6.6 Serviceruimte

Omschrijving

Afgesloten of half open ruimte voor printer, fax, kantoorbenodigdheden, milieuelanden, papierbak, et cetera. Ook wel reproductie of printerhok genoemd.

Gebruik

- Kopieren, printen en papierverwerking zoals nieten, op volgorde leggen papieren, wegwerpen papier en dergelijke.
- Opslag papier en eventueel andere kantoorbenodigdheden.

Activiteitengeschiktheid

●	Archiveren en documentverzorging
●	Overige activiteiten

Ruimte

- Minimaal oppervlak: 6 m².
- Totaal oppervlak afhankelijk van de grootte en het aantal print/kopieermachines, opbergmogelijkheden, voorraad kantoormiddelen, container voor papierafval en de plaatsing van een aflegtafel.

Indeling/aanbeveling

- Zodatig dat apparaten eenvoudig bediend en onderhouden kunnen worden.
- Maakt onderdeel uit van een facilitaire unit met kantoorartikelen en afvalinzameling.

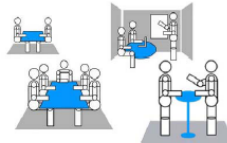
Situering

- Inpandig en binnen een loopafstand van 50 meter voor de gebruikers.
- In de buurt van de beoogde gebruikers, bijvoorbeeld één per afdeling.
- Niet in de buurt van open werkplekken of andere ruimten die overlast kunnen ondervinden van de aanloop en de geluidsproductie van de apparaten.
- Combinatie met andere faciliteiten zoals pantry helpt bij het creëren van natuurlijke ontmoetingsplaatsen voor medewerkers ('magneetfuncties').

Aandachtspunten

- Maak duidelijke afspraken over het beheer van de ruimte (printjes die blijven liggen, vervanging papier, aangeven storingen).
- Aantal print/kopieer ruimten is afhankelijk van het printstelsel dat een organisatie heeft.

7.1 Vergaderruimten vanaf acht personen

Omschrijving

Reserveerbare afgesloten overlegruimten voor acht of meer personen.

Gebruik

- Gepland overleg met meer dan acht personen.

Activiteitengeschiktheid

●	Overleg >8 personen
●	Overige activiteiten

Ruimte

- Minimaal oppervlak: 2 m² per persoon.

Indeling/aanbeveling

- Zorg dat alle gebruikers elkaar kunnen zien en horen.
- Voldoende ruimte voor alternatieve vergaderopstellingen en/of brainstorm sessies te faciliteren.
- De mogelijkheid tot het verduisteren van de ruimte (in verband met presentaties) is aan te raden.
- Voldoende ruimte en aansluitpunten voor audiovisuele presentatiemiddelen.
- Voldoende afwisseling in grootte om ook kleinere geplande overleggen te faciliteren.

Situering

- Buiten de directe werkomgeving.
- Zodatig dat de ruimte goed bereikbaar is voor externen, zonder dat zij door de werkomgeving hoeven.

Bijlage 3

Presentatie 20 januari 2011

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS
kennis over mens, werk en werkomgeving

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

PACT voor de Rijnstraat 8

Voorstelling PACT model en mogelijkheden

*Evi De Brugghe, Wim Pullen
20 januari 2011*

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Inhoud

- Het Center for People and Buildings
- Wat is PACT?
- Voorbeelden: vragen voor PACT
 - PACT bij de Belastingdienst
- Voorbeelden resultaten
- Mogelijke link van resultaten naar outputspecificatie
- Basisberekening PACT: benuttingskeuze
- PACT berekend scenario's: 'de knoppen' of gegevens
- Input 1: Medewerkers
- Input 2: Plekken (bouwstenen)
- Output: voorbeeldberekening
- Visualiseren resultaten PACT
- PACT ifv. Outputspecificaties
- Aanpak en proces

3

Het Center for People and Buildings

Wat Onafhankelijk kenniscentrum in Delft

Doet Kennis maken en kennis delen

Over Relaties tussen Mens, Werk en werkomgeving

Resultaat Kennis in rapporten, modellen en instrumenten zoals het werkplekspel, overdracht in de dagelijkse praktijk, in diverse media en workshops, presentaties bij bijeenkomsten en congressen.

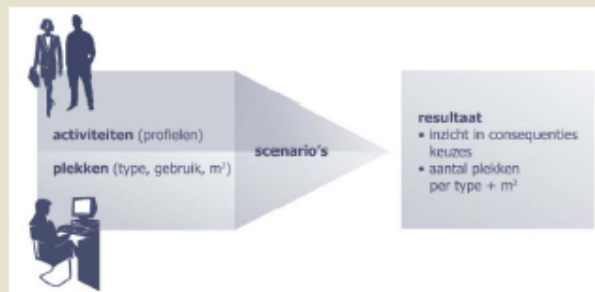

4

Wat is PACT ?

Plekken en ACTiviteiten (ontwikkeling sinds 2007, lancering huidige versie 2010)
Reken/redeneermodel voor werkomgevingen; inzichtelijk maken van verschillende scenario's en variatie in de uitgangspunten in benodigde aantal plekken, per type.

5

Voorbeelden; vragen bij inzetten PACT

- *Past onze organisatie straks nog in het nieuwe gebouw, wij verwachten dat het aantal medewerkers sterk zal toenemen?*
INZET PACT → Vergelijking naast elkaar: basisberekening met het huidige aantal medewerkers en 2 groeiscenario's (verdubbeling huidige aantal medewerkers, stress scenario met explosieve groei)
- *Welke plekken voorzien voor een specifieke groep medewerkers? Plekken voor wetenschappelijke medewerkers van de Universiteit Utrecht.*
INZET PACT → Berekenen van de aantallen plekken die nodig zijn op basis van het activiteitenpatroon gemeten bij de wetenschappelijke medewerkers.
- *Wat als wij binnenkort het nieuwe werken zullen toepassen en mensen minder op kantoor zullen zijn, bijvoorbeeld door meer thuiswerken?*
INZET PACT → Berekening benodigde plekken uitgaande van een 'benuttingsvariant' van de werkomgeving; aftrekken van de afwezigheid door thuiswerken.

6

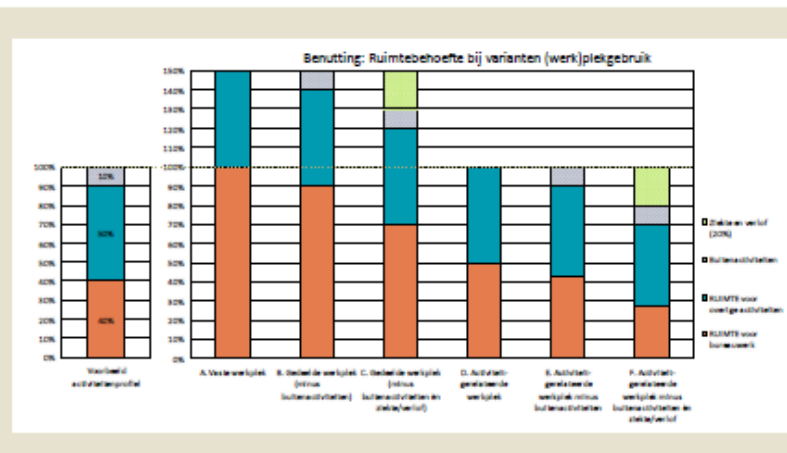
Specifiek voorbeeld: samenwerking Belastingdienst

- Langdurige samenwerking PACT (sinds start in 2007)
- Specifieke uitgangspunten (bijv. Belastingdienst bouwstenenboekje, Belastingdienst activiteitenprofielen) vastgelegd in werk-model voor de Belastingdienst.
- Via dit maatwerk-model kunnen vervolgens verschillende berekeningen; gebouwen, scenario's berekend worden.
- Oefening ivf de meerjarenvise huisvesting van de Belastingdienst: portfolioniveau.
 - Scenarioberekeningen en hun invloed op de benodigde plekken op gebouwniveau/regioniveau/portfolioniveau
 - 'kaart van Nederland' invloed op locaties van de verschillende scenario's inzichtelijk maken.

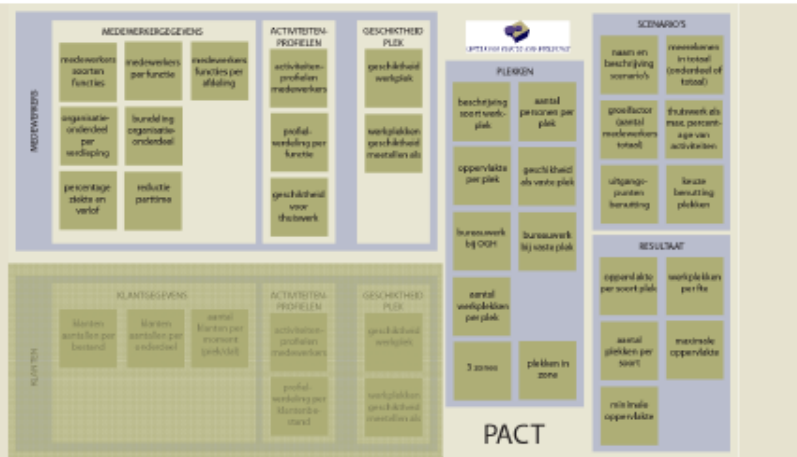
7

Basisberekening PACT: benuttingskeuze

8

PACT berekend scenario's: 'de knoppen' of gegevens

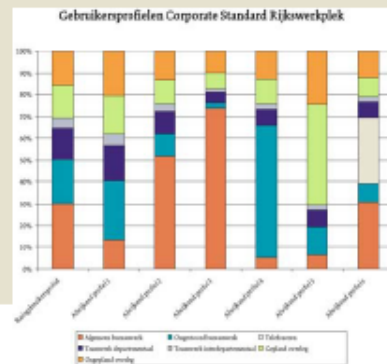
9

GENEES FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Input 1: Medewerkers

- Aantallen medewerkers (& fte.)
- Indeling van groepen medewerkers (ahv. Functie, afdeling, team, verdieping, ...)
- Percentage ziekte en verlof
- Specifieke activiteiten van deze medewerkers; dmv. activiteitenprofielen (= groepering van medewerkers met een vergelijkbaar gemiddelde tijdsbesteding aan verschillende activiteiten gedurende de werkweek)

- Activiteitenprofielen bepaald voor de Rijkswerkplek

10

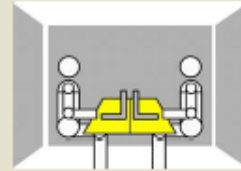
GENEES FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Input 2: Plekken (bouwstenen)

- CfPB basisplekkenlijst met 77 typen plekken (27 werkplekken, 10 overlegplekken, 27 faciliteiten en 13 bezoekersplekken) om keuze in te maken of 'op maat te maken'
- Elk type met specifieke eigenschappen (oppervlakte, geschikt voor aantal personen, in zone, activiteit of niet-activiteitgebonden, ...)
- Elk type met een activiteitensgeschiktheid

VOORBEELD: 2 persoonsruimte

- Omschrijving: Afgesloten ruimte met 2 werkplekken
- Geschikt voor aantal personen: 2
- Minimaal m² per persoon: 6
- Ook geschikt bij vaste werkplekgebruik: ja
- Aantal werkplekken in de ruimte: 2
- In te richten in zone: 1, 2 of 3
- Activiteitgebonden: ja
- Activiteitensgeschiktheid:
 - ● Volledig geschikt voor: Algemeen bureauwerk
 - ● Matig geschikt voor: Archiveren en documentverzorging, Ongestoord bureauwerk, lezen, telefoneren, Interactief bureauwerk
 - ● Niet geschikt voor: Overige activiteiten

11

 CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Output: voorbeeldberekening

Case: 580 fte, aantal fte gelijk aan aantal medewerkers, 10 functies in 5 afdelingen, verdeeld over 9 activiteitenprofielen, geen thuiswerk, keuze van bepaalde plekken (met bepaalde activiteitensgeschiktheid), 1 zone.

BASISBEREKENING

- Iedereen vaste plek
- Geen groei
- Totaal alle afdelingen
- Geen thuiswerk

SCENARIO 1

- **Activiteitgerelateerd**
- Geen groei
- Totaal alle afdelingen
- Geen thuiswerk

SCENARIO 2

- **Activiteitgerelateerd**
- **Groei 20% fte**
- Totaal alle afdelingen
- Geen thuiswerk

Samenvatting resultaten:

	Basisberekening				Scenario 1				Scenario 2			
	Aantal personen (afgeleid naar boven)	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Aantal vaste plekken	Aantal personen (afgeleid naar boven)	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Aantal vaste plekken	Aantal personen (afgeleid naar boven)	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Aantal vaste plekken
TOTAAL	580	4297,0	580	580,0	486	4546,0	326	326	582	5433,2	370	370
WERKPLEKKEN												
Werkplekken	296	3490,0	580	580,0	296	1712,0	309	309	247	2390,0	370	370
Overlegplekken	10	150,0			21	164,0			26	200,0		
Faciliteiten	256	4867,0			268	1513,0			308	1813,2		
Overige	1	1160,0			1	1160,0			1	1392,0		

12

 CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Visualiseren resultaten PACT

Berekening ruimtelijk (in oppervlakte en plekken)
inzichtelijk maken (boven)

Bouwstenenboekje (rechts)

13

PACT ifv. outputspecificaties (1)

“De mate waarin de verschillende bouwstenen voorkomen is afhankelijk van de activiteitenpatronen en aantal medewerkers van een afdeling”

(zie: memo Voorstambodement werkplekconcept)

→ PACT inzetten om outputspecificaties te operationaliseren?

14

PACT ifv. outputspecificaties (2)

Outputspecificaties voornemensdocument werkplekconcept (enkele punten)

Een flexibel werkplekconcept dat:

- Zo min mogelijk vraagt om grote bouwkundige ingrepen.
- Kan inspelen op de rijksbrede ontwikkelingen rond de rijkshuisvesting.
- Bestaat uit een passende mix van functioneel uniforme bouwstenen.
- Een aparte ministersvleugel bevat.
- Een flexibel gebruik toelaat.
- Verschillende werkvormen (flexibel werken tot traditioneel) toelaat.
- Gestandaardiseerd is in vaste bouwkundige elementen: uniforme bouwstenen.
- Een juiste mix bevat van losse inrichting en gelijkblijvende plattegrond.
- Financieel overwogen en gevolgen bepaald.
- Het toelaat voorhanden werk en persoonlijke zaken nabij de werkplekken op te slaan.
- Met passende akoestische maatregelen.
- Niet noodzakelijk saai.
- Met mogelijkheid om identificatie/eigenheid aan te brengen.
- Een mix van bouwstenen passend bij de activiteiten van de organisatie.
- ...

'valt buiten
PACT'

15

Aanpak en proces

- Stap 1 Kennismakingsgesprek
- Stap 2 Introductiebijeenkomst
- Stap 3 Bepalen van activiteitenprofielen
- Stap 4 Bepalen plekken (soorten, geschiktheid, m2, zonering, geschikt voor vast
- Stap 5 Casegegevens verzamelen. Verzamelen van aantal mdw/fte per functie/onderdeel. Ziekteverzuim, partitimereductie, toewijzen functies en profielen, bundeling
- Stap 6 Scenario's bespreken, groei, krimp/thuiswerken/opties benutting
- Stap 7 Model hanteren: invoeren gegevens
Berekeningen maken
- Stap 8 Rapportage
Uitgebreide rapportage
Reflectie
Eindpresentatie

(10 dagen)

16

informatie

Naam
Telefoonnummer
info@cfpb.nl
www.cfpb.nl

Bijlage 4

Presentatie 3 februari 2011

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS
kennis over mens, werk en werkomgeving

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

PACT voor de Rijnstraat 8

PACT input en eerste berekeningen

Evi De Bruijn, Anca Gosdzik
3 februari 2011

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Inhoud

- Onderzoeksvraag en aanpak
- (FACT)
- Invoer FACT
- Scenario's
- Conclusies, vervolg

3

Onderzoeksvraag en aanpak

Welke specificaties over functionaliteit, hoeveelheid en diversiteit van plekken kunnen ontwikkeld worden op basis van de beschikbare gegevens (of aannames) en toekomstscenario's voor de Rijkshuisvesting, in het bijzonder die van de Rijnstraat 8 in Den Haag?

- Stap 1: introductie FACT
- Stap 2: bepalen inputgegevens FACT
- Stap 3: bepalen te berekenen scenario's
- Stap 4: Model hanteren
- Stap 5: Rapporteren

4

Wat is PACT ?

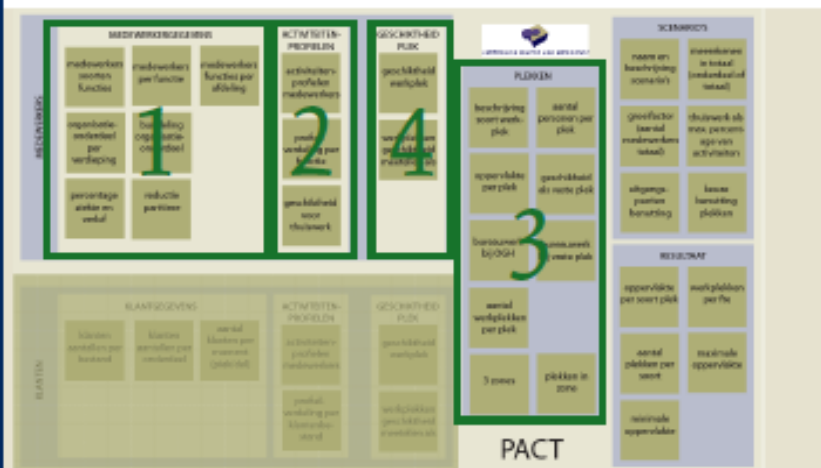
Reken/redeneermodel voor werkomgevingen; inzichtelijk maken van verschillende scenario's en variatie in de uitgangspunten in benodigde aantal plekken, per type.

5

PACT berekend scenario's: (basis) invoer

6

1

Input PACT: Medewerkergegevens

- 1000 fte
- 1,1 medewerkers/fte (1100 medewerkers)
- 1 functie (onbepaald)
- 1 organisatieonderdeel (onbepaald)
- Reductie parttime: 80%
- Percentage ziekte-verlof: 20% (5% + 15%)

7

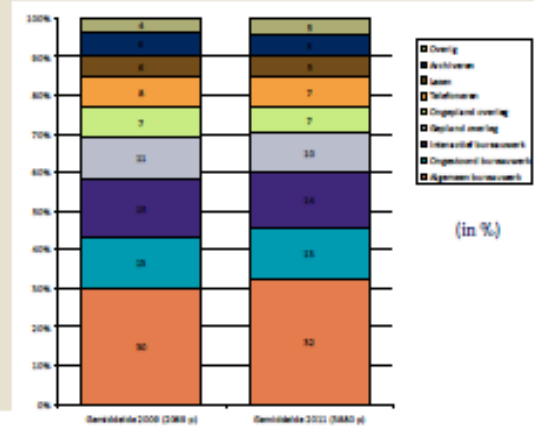

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

2

Activiteitenprofiel; verschil gemiddeld profiel 2009 - 2011

Herberekening met nieuwe aanvullingen database (ong. van 2000 naar 4000 respondenten):

(in %)

Nieuwe gegevens hebben geen duidelijke impact op het profiel

8

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

2

Opbouw profiel FWR

Activiteitenprofiel PACT	Risicoprofiel rijk	aanpak aanbrenging
algemeen bureauwerk	Algemeen bureauwerk	Algemeen bureauwerk (incl documentverzorging en deel telefoneren)
ongestoord bureauwerk	Ongestoord bureauwerk	Ongestoord bureauwerk (inclusief leen en deel telefoneren)
bureauwerk met interactie	bureauwerk met interactie	bureauwerk met interactie (inclusief overleg)
ongepland overleg	ongepland overleg	ongepland overleg
gepland overleg	gepland overleg	gepland overleg
telefoneren		verdeeld over algemeen en ongestoord bureauwerk
leen > 1/2 uur achtereen		t toegevoegd aan ongestoord bureauwerk
documentverzorging		t toegevoegd aan algemeen bureauwerk
overig		t toegevoegd aan bureauwerk met interactie

- De categorieën algemeen bureauwerk en ongestoord bureauwerk zijn resp 8% en 4% verlaagd op basis van observatie-onderzoek naar activiteitenpatronen
- De categorieën ongepland overleg en gepland overleg zijn resp 8% en 4% verhoogd op basis van observatie-onderzoek naar activiteitenpatronen

9

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

2

Input PACT: Activiteiten

- Gebruikte profielen voor berekeningen:
 - Profielen bepaald voor rijkswerkplek 2009
 - Zonder correctie

ACTIVITEITEN-
PROFIELEN

activiteits-
profielen
medewerkers

profiel-
verdeling per
functie

geschiktheid
voor
thuiswerk

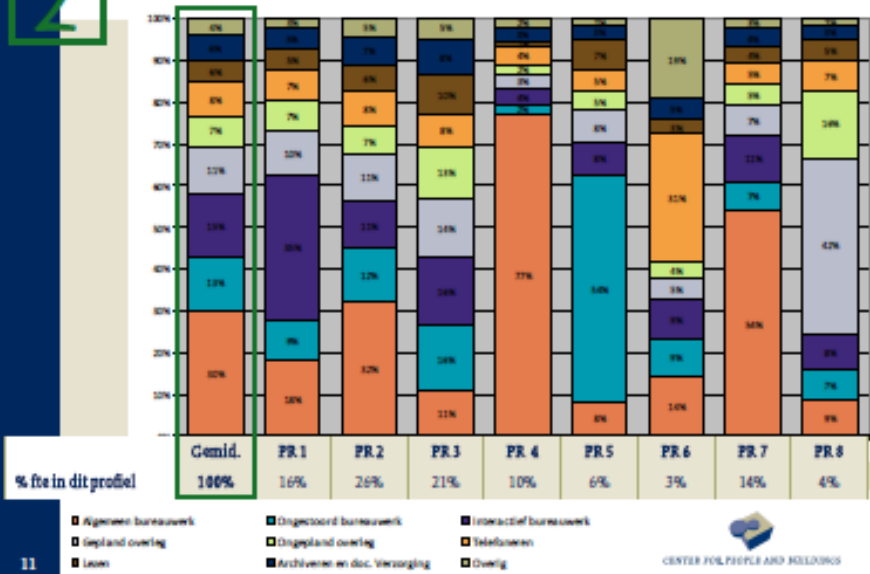
10

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

2

Input PACT: Profielen Rijkswerkplek

3

Input PACT:Plekken

4

- Bronnen voor keuze/bepalingen plekken
 - C/fB generieke plekkenlijst
 - Plekkenlijst uit voornemensdocumenten
 - Plekkenlijst overgenomen van de bouwstenen bepaald voor de Belastingdienst
- Keuze: plekkenlijst Belastingdienst - Bouwstenenboekje
- 8 typen werkplekken, 3 overlegruimten, 6 faciliteiten en overige (vergadercentrum)
 - Met hun beschrijving
 - en activiteitengeschiktheid

PLEKKEN	
beschrijving soort werkplek	aantal personen per plek
operationaliteit per plek	geschiktheid als vaste plek
bureauwerk bij OGH	bureauwerk bij vaste plek
aantal werkplekken per plek	
3 zones	plekken in zone

12

Scenario's en berekeningen

Volgende scenario's werden berekend:

- Basisberekening
- 1 of meerdere activiteitenprofielen?
- Een profiel krijgt vaste plekken
- Een andere benutting
- Naar BVO

- Thuiswerken? Groei/krimp?

13

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Basisberekening (overzicht)

BASIS	
Algemeen	
aantal toe	1200
factor medewerkers per toe	1,1
Rekenen	☐ wettelijke minimum, geen afwiss
werkplekken per toe	0,9
werkplekken per medewerker	0,8
ruimtekosten	0%
profielen	gemiddeld profiel KWP
Opn:	ruimte aantal medewerkers, geen kanten
locatie	Rijnstraat 8
groei/krimp aangegeven	geen groei

	Aantal ruimten afgeleid naar locaties	Totaal oppervlakte m ²	Aantal werkplekken	Waarsch. vaste plekken
TOTAAL	482	12391 m²	438	0
WERKPLEKKEN	317	9186 m ²	318	0
OVERLAPPLEKKEN	39	805 m ²	0	0
FACILITEITEN	38	880 m ²	0	0
OVERIG	9	600 m ²	0	0

14

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Basisberekening (detail; werkplekken 1)

	Aantal ruimten algemeen naar bouwen	Totaal oppervlakte m ² g	Aantal werkplekken	Waarsch. vacie plekken
Open werkplek 1 personen	28	174 m ²	28	0
Open werkplek 2 personen	13	180 m ²	26	0
Open werkplek 3 personen	11	180 m ²	26	0
Open werkplek 4 personen	8	162 m ²	26	0
Open werkplek 5 personen	6	180 m ²	26	0
Open werkplek 6 personen	8	180 m ²	26	0
Halfopen werkplek 1 personen	26	236 m ²	26	0
Halfopen werkplek 2 personen	13	136 m ²	26	0
Halfopen werkplek 3 personen	8	162 m ²	26	0
Halfopen werkplek 4 personen	7	168 m ²	26	0
Halfopen werkplek 5 personen	8	180 m ²	26	0
Halfopen werkplek 6 personen	8	180 m ²	26	0
Geïsoleerd werkplek 2 personen	17	204 m ²	34	0
Geïsoleerd werkplek 3 personen	11	216 m ²	34	0
Geïsoleerd werkplek 4 personen	8	216 m ²	34	0
Geïsoleerd werkplek 5 personen	7	210 m ²	34	0
Geïsoleerd werkplek 6 personen	6	216 m ²	34	0

15

Basisberekening (detail; werkplekken 2)

	Aantal ruimten algemeen naar bouwen	Totaal oppervlakte m ² g	Aantal werkplekken	Waarsch. vacie plekken
Personen concentratieunits	20	120 m ²	20	0
meer personen concentratieunits 2 personen	6	96 m ²	18	0
meer personen concentratieunits 3 personen	8	90 m ²	18	0
meer personen concentratieunits 4 personen	4	96 m ²	18	0
meer personen concentratieunits 5 personen	5	90 m ²	18	0
meer personen concentratieunits 6 personen	3	108 m ²	18	0
Levensplek	18	200 m ²	36	0
Aanloopplek 1 personen	26	136 m ²	26	0
Aanloopplek 2 personen	13	136 m ²	26	0
Aanloopplek 3 personen	8	162 m ²	26	0
Aanloopplek 4 personen	7	168 m ²	26	0
Aanloopplek 5 personen	8	180 m ²	26	0
Aanloopplek 6 personen	8	180 m ²	26	0
Projectbalk 2 personen	18	84 m ²	18	0
Projectbalk 4 personen	6	84 m ²	18	0
Projectbalk 6 personen	6	72 m ²	18	0
Projectbalk 8 personen	4	84 m ²	18	0

16

Basisberekening (detail; overlegplekken)

	Aantal ruimten algemeen naar binnen	Totaal oppervlakte m ²	Aantal werkplekken	Waaraan vaste plekken
Tafeloverlegplekken	9	18 m ²	0	0
openeroverlegplek 2 personen	8	32 m ²	0	0
openeroverlegplek 4 personen	6	48 m ²	0	0
openeroverlegplek 6 personen	4	48 m ²	0	0
openeroverlegplek 8 personen	3	36 m ²	0	0
gesloten overlegruimte 2 personen	4	16 m ²	0	0
gesloten overlegruimte 4 personen	4	32 m ²	0	0
gesloten overlegruimte 6 personen	3	36 m ²	0	0
gesloten overlegruimte 8 personen	2	32 m ²	0	0

17

Basisberekening (detail; faciliteiten en overige ruimten)

		Aantal ruimten algemeen naar binnen	Totaal oppervlakte m ²	Aantal werkplekken	Waaraan vaste plekken
FACILITEITEN	Dynamisch archief - luiken	1	800 m ²	0	0
FACILITEITEN	Statisch archief	1	330 m ²	0	0
FACILITEITEN	Louise + postvakken	1	250 m ²	0	0
FACILITEITEN	Party	19	8000 m ²	0	0
FACILITEITEN	Serviceunit	19	2250 m ²	0	0
OVERIG	Vergadercentrum	8	800 m ²	0	0

18

Een of meerdere profielen?

Als 1 **homogene groep** berekend wordt (met 1 functie, binnen 1 afdeling en een 'gemiddelde verdeling over de profielen; dan is er **GEEN effect** op de berekening bij gebruik van 1 gemiddeld, of 8 specifieke profielen.

Dit **effect is er wel** als er een **overwicht is aan een bepaald profiel** in een bepaalde afdeling (bijv. een managementafdeling die vooral in profiel 8; **veel overleggen** vallen).

	Aantal rubrieken algemeen naar loonen	Totaal oppervlakte m ² nodig	Aantal werkplekken en	Waarvan vaste plekken	Aantal rubrieken algemeen naar loonen	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
	BASIS				80% profiel 8			
TOTAAL	492	52593 m ²	409	0	375	52229 m ²	368	0
WERKPLEKKEN	337	51389 m ²	353	0	259	50923 m ²	348	0
OVERLEGPLEKKEN	155	8204 m ²	0	0	116	8806 m ²	0	0
FACILITEITEN	35	6900 m ²	0	0	35	6900 m ²	0	0
OVERIG	3	600 m ²	0	0	3	600 m ²	0	0

19

Een profiel krijgt vaste plekken

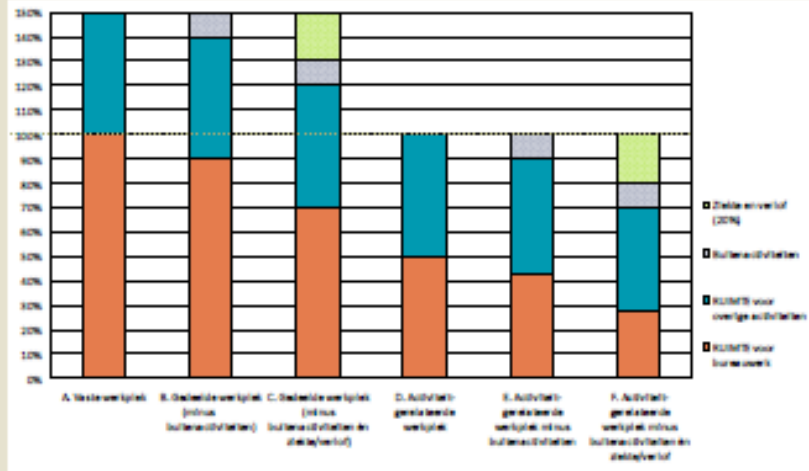
Voor sommige functies zou het handig kunnen zijn als ze een **vaste plek** krijgen aangewezen. Denk maar aan het secretariaat dat gemakkelijk vindbaar moet zijn voor de overige medewerkers. In profiel 4 zit **83% bureauwerk**. Stel dat we medewerkers met profiel 4 een vaste plek geven.

	Aantal rubrieken algemeen naar loonen	Totaal oppervlakte m ² nodig	Aantal werkplekken en	Waarvan vaste plekken	Aantal rubrieken algemeen naar loonen	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
	BASIS				profiel 4 = vast			
TOTAAL	492	52593 m ²	409	0	445	52623 m ²	469	116
WERKPLEKKEN	337	51389 m ²	353	0	369	52028 m ²	383	116
OVERLEGPLEKKEN	35	8204 m ²	0	0	40	8128 m ²	0	0
FACILITEITEN	35	6900 m ²	0	0	35	6900 m ²	0	0
OVERIG	3	600 m ²	0	0	3	600 m ²	0	0

20

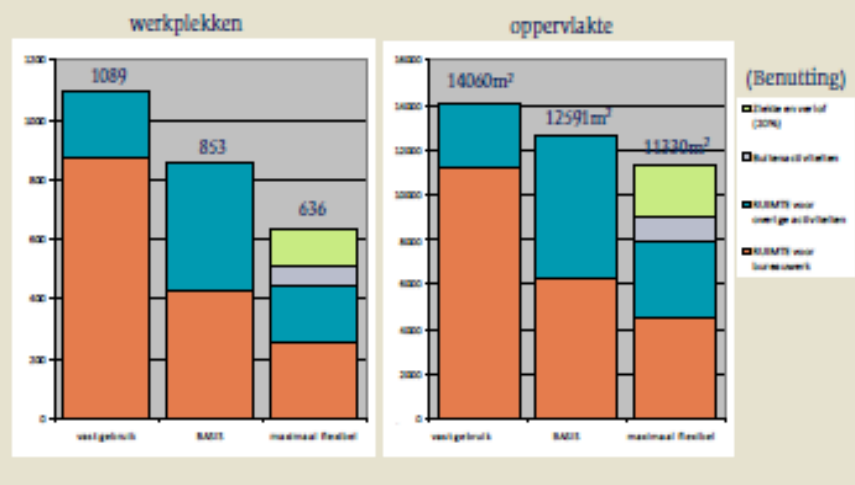

Benuttingskeuzen

21

Andere keuze benutting

22

Naar BVO

Om van de FACT berekende oppervlakte tot een BVO te komen is een bewerkingsslag nodig.

Voorbeeld: (doorrekening volgens wijze van de Belastingdienst):

FACT FNO 12591 m2 + Eventuele bijtelling specifieke plekken die buiten FACT plekken vallen	BVO omzetting x 1,65	Opslag bij BVO (afhankelijk van omvang BVO) algemene voorzieningen: Goederen/ruimte, postafhandeling, bkv ruimte, rust/overwerkover ruimte	BVO eindresultaat	BVO Rijnstraat 8 80 000 m2
12591 m2	20775 m2	+ 99 m2	20874 m2	

23

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Conclusie en vervolg

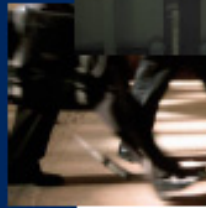
- Correcties op de uitgangspunten/invoer?
- Keuze gebruik profielen
- Voorkomen specifieke groepen
- Aanvullende gewenste scenarioberekeningen?

- Helpt dit om tot outputspecificaties te komen?

24

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Informatie

Naam
Telefoonnummer
info@cfpb.nl
www.cfpb.nl

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

PACT ifv. outputspecificaties (1)

"De mate waarin de verschillende bouwstenen voorkomen is afhankelijk van de activiteitenpatronen en aantal medewerkers van een afdeling"

(als memo Voorsteldocument werkbeknopt)

→ PACT inzetten om outputspecificaties te operationaliseren?

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

PACT ifv. outputspecificaties (2)

Outputspecificaties voornemensdocument werkplekconcept (enkele punten)

Een flexibel werkplekconcept dat:

- Zo min mogelijk vraagt om grote bouwkundige ingrepen.
- Kan inspelen op de rijkbrede ontwikkelingen rond de rijkshuisvesting.
- Bestaat uit een passende mix van functioneel uniforme bouwstenen.
- Een aparte ministersvleugel bevat.
- Een flexibel gebruik toelaat.
- Verschillende werkvormen (flexibel werken tot traditioneel) toelaat.
- Gestandaardiseerd is in vaste bouwkundige elementen: uniforme bouwstenen.
- Een juiste mix bevat van losse inrichting en gelijkblijvende plattgrond.
- Financieel overwogen en gevolgen bepaald.
- Het toelaat voorhanden werk en persoonlijke zaken nabij de werkplekken op te slaan.
- Met passende akoestische maatregelen.
- Niet noodzakelijk saai.
- Met mogelijkheid om identificatie/eigenheid aan te brengen.
- Een mix van bouwstenen passend bij de activiteiten van de organisatie.
- ...

'valt buiten
PACT'

Bijlage 5

Presentatie 17 februari 2011

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS
kennis over mens, werk en werkomgeving

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

PACT voor de Rijnstraat 8

PACT uitgangspunten, berekeningen en resultaten

*Evi De Bruyne, Wim Pullen
17 februari 2011*

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Inhoud

- Onderzoeksvraag en aanpak
- Opbouw PACT
- Activiteitenprofielen (activiteiten)
- Bouwstenen (plekken)
- Organisatiegegevens en keuzen
- BASIS berekening
- Scenarioberekeningen
- Conclusies

3

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Onderzoeksvraag en aanpak

Welke specificaties over functionaliteit, hoeveelheid en diversiteit van plekken kunnen ontwikkeld worden op basis van de beschikbare gegevens (of aannames) en toekomstscenario's voor de Rijkshuisvesting, in het bijzonder die van de Rijnstraat 8 in Den Haag?

- Stap 1: introductie PACT
- Stap 2: bepalen inputgegevens PACT
- Stap 3: bepalen te berekenen scenario's
- Stap 4: Model hanteren
- Stap 5: Rapporteren

4

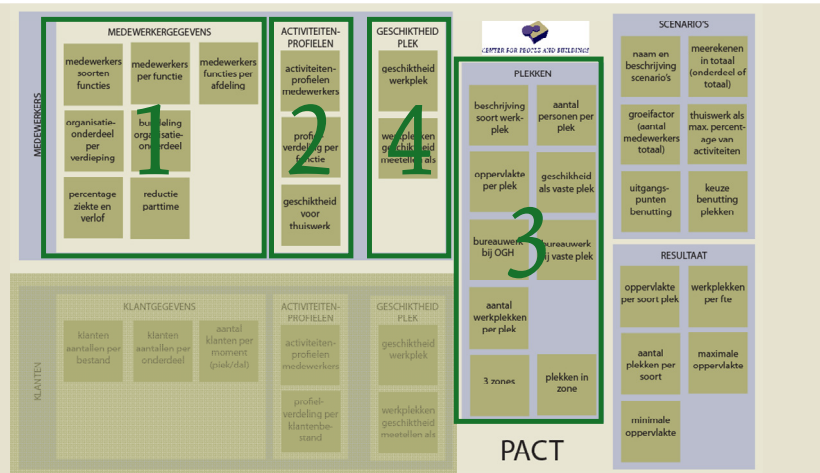

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Wat is PACT ?

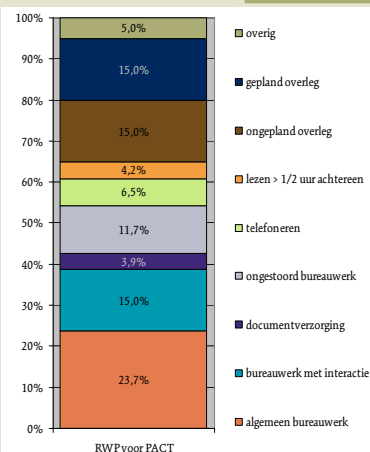
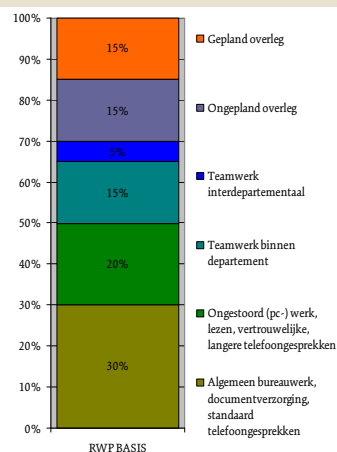

PACT berekend scenario's: (basis) invoer

Activiteitenprofiel RWP

ACTIVITEITEN PROFIELEN

7

Activiteitenprofiel: robuustheid?

ACTIVITEITEN PROFIELEN

- Meten van **activiteiten van medewerkers** kan op verschillende manieren (met elk + en - punten):
 - Bezettingsgraad meting (observaties)
 - Vragen aan de medewerkers (enquête)
 - Meting via computer
- RWP profiel getoetst met **bezettingsgraadmetingen**
 - Meting bij kerndepartementen (BZJ, JUS, VROM, VWS, V&W & EZ) en uitvoerende diensten (CBS, RIVM, vtsPN, VROM-VI)
 - SUM metingen CfpB
- Vergeleken profiel bepaald op database **2009 vs. 2011**. Verdubbeling aantal respondenten. Basis (gemiddelde) profiel blijft **identiek**.

8

Input PACT: Activiteiten

- Gebruikte profielen voor berekeningen:
 - Profielen bepaald voor rijkswerkplek 2009
 - Zonder correctie

ACTIVITEITEN-PROFIELEN

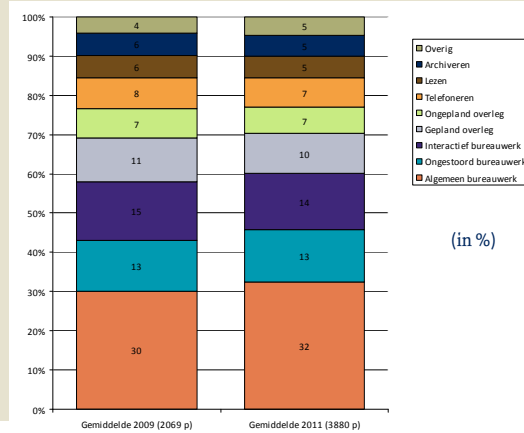
activiteiten-
profielen
medewerkers

profiel-
verdeling per
functie

geschiktheid
voor
thuiswerk

Activiteitenprofiel; verschil gemiddeld profiel 2009 - 2011

Herberekening met nieuwe aanvullingen database (ong. van 2000 naar 4000 respondenten):

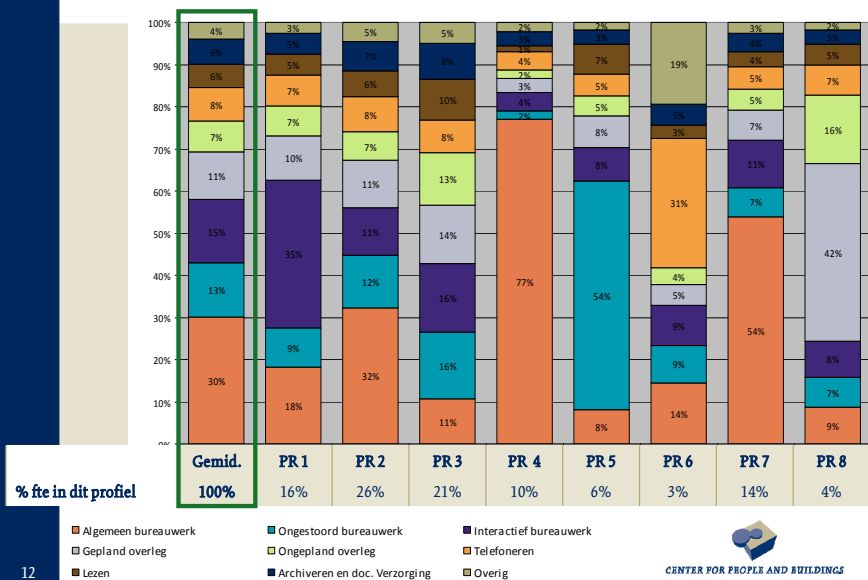
Nieuwe gegevens hebben
geen duidelijke impact op
het profiel

Opbouw profiel FWR

Activiteitenprofielen PACT	Basisprofiel Rijk	Aanpak samenvoeging
algemeen bureauwerk	Algemeen bureauwerk	Algemeen bureauwerk (incl documentverzorging en deel telefoneren)
ongestoord bureauwerk	Ongestoord bureauwerk	Ongestoord bureauwerk (inclusief lezen en deel telefoneren)
bureauwerk met interactie	bureauwerk met interactie	bureauwerk met interactie (inclusief overig)
on gepland overleg	on gepland overleg	on gepland overleg
gepland overleg	gepland overleg	gepland overleg
telefoneren		verdeeld over algemeen en ongestoord bureauwerk
lezen > 1/2 uur achtereen		toegevoegd aan ongestoord bureauwerk
documentverzorging		toegevoegd aan algemeen bureauwerk
overig		toegevoegd aan bureauwerk met interactie

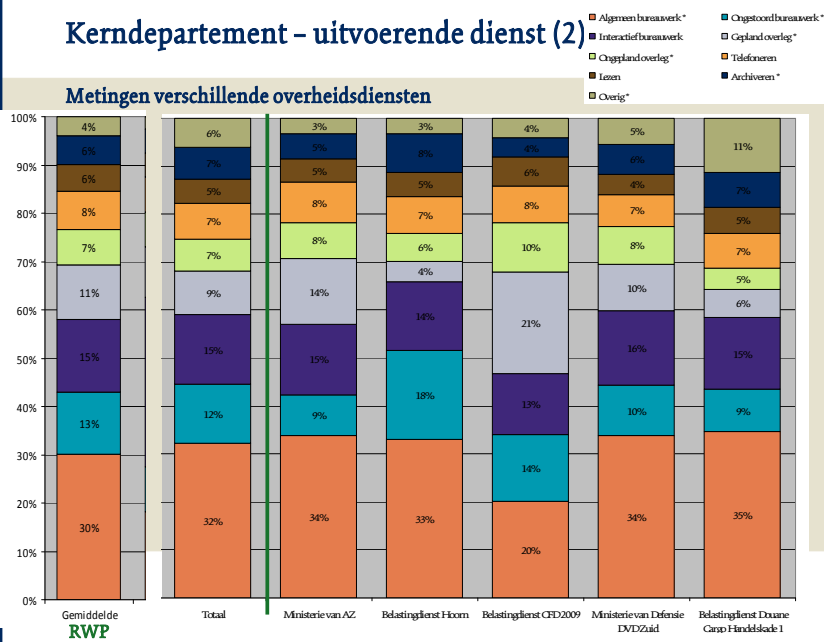
- De categorieën algemeen bureauwerk en ongestoord bureauwerk zijn resp 8% en 4% verlaagd op basis van observatie-onderzoek naar activiteitenpatronen
- De categorieën on gepland overleg en gepland overleg zijn resp 8% en 4% verhoogd op basis van observatie-onderzoek naar activiteitenpatronen

Input PACT: Profielen Rijkswerkplek

Kerndepartement – uitvoerende dienst (2)

Metingen verschillende overheidsdiensten

13

Kerndepartement – uitvoerende dienst (3)

Metingen bij verschillende organisaties: toelichting

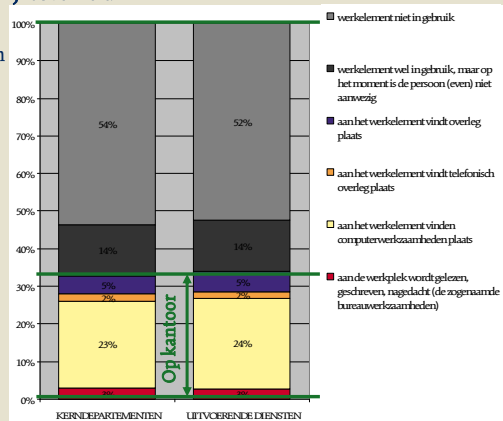
- **Ministerie van Defensie DVD Zuid:** De Dienst Vastgoed Defensie directie Zuid is verantwoordelijk voor het beheer, de instandhouding, bewaking en beveiliging en de nieuwbouw van het vastgoed van Defensie.
- **Belastingdienst Hoorn:** D Belastingdienst in Hoorn is een blauw kantoor van de belastingdienst wat inhoudt dat de medewerkers verantwoordelijk zijn voor een groot aantal verschillende taken waaronder het heffen en innen van belastingen en premies.
- **Belastingdienst CFD:** hoofdkantoor centrum facilitaire dienstverlening die zorg hebben voor gehele facilitaire ondersteuning van Belastingdienst. Zij maken beleid en zorgen voor de (opdrachtgeving voor) uitvoering van o.a. huisvesting, facilitaire diensten en voorzieningen als schoonmaak, auto's en tijdens de onderzoeksperiode ook voor centrale inkoop.
- **Belastingdienst Douane Cargo Handelskade 1:** De Douane Cargo aan de Handelskade 1 is de douanediens werkzaam in de regio Schiphol, de medewerkers verantwoordelijk voor het "stoppen van goederen", bewaken en controleren van wet en regelgeving en de belasting heffing over de goederen.
- **Ministerie van Algemene Zaken:** houdt zich bezig met de coördinatie van het algemeen regeringsbeleid en van de overheidscommunicatie. Ook verzorgt het departement de voorlichting over het Koninklijk Huis.

14

Kerndepartement - uitvoerende dienst (4)

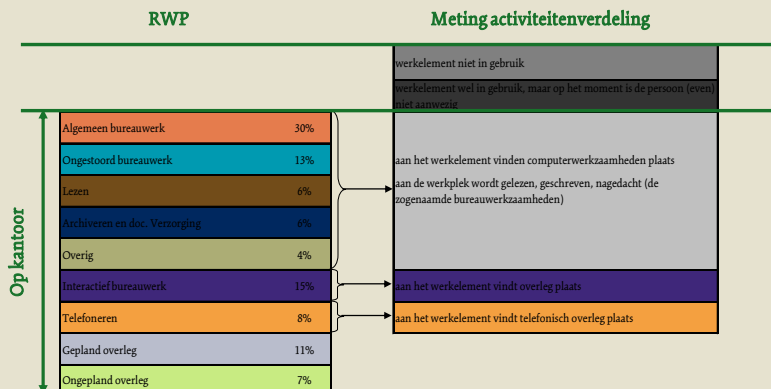
Metingen activiteitenverdeling rijksoverheid

- Meting bij kerndepartementen (BZJ, JUS, VROM, VWS, V&W & EZ) en uitvoerende diensten (CBS, RIVM, vtsPN, VROM-VI)
- Metingen van de *plek*

Kerndepartement - uitvoerende dienst (5)

Metingen activiteitenverdeling rijksoverheid & RWP Profiel

Kerndepartement – uitvoerende dienst (6)

Metingen activiteitenverdeling rijksoverheid & RWP Profiel

	RWP	KERNDEPARTEMENTEN UITVOERENDE DIENSTEN		RWP-aftwen- heid	KERNDEPARTEMENTEN UITVOERENDE DIENSTEN	
werkelement niet in gebruik	x	54%	52%	66%	67%	66%
werkelement wel in gebruik, maar op het moment is de persoon (even) niet aanwezig	x	14%	14%			
alg bureauwerk-ongest	59%	26%	27%	20%	26%	27%
interactief bureauwerk	15%	5%	5%	4%	7%	7%
telefoneren	8%	2%	2%	1%	1%	1%
Gepland overleg	11%			3%		
Ongepland overleg	7%					

SUM:

30% onbezet, 18% tijdelijk onbezet

17

Bouwstenen (keuze)

BOUWSTENEN

WERKPLEKKEN	OVERLEGPLEKKEN	FACILITEITEN
Open werkplek 2 personen	Telefoonplek	Dynamisch archief - kasten
Open werkplek 4 personen	open overlegplek 4 personen	Statisch archief
Halfopen werkplek 2 personen	open overlegplek 8 personen	Locker + postvakken
Halfopen werkplek 4 personen	gesloten overlegruimte 4 personen	Pantry
Gesloten werkplek 2 personen	gesloten overlegruimte 8 personen	Serviceruimte
Gesloten werkplek 4 personen		vergadercentrum
Eenpersoons concentratieruimte		
meer-persoons concentratieruimte 4 personen		
Loungeplek		
Aanlandplek 2 personen		
Aanlandplek 4 personen		
Projecttafel 6 personen		

23 typen plekken

Andere keuze van de ruimten (1)

BASIS	WERKPLEKKEN		OVERLEGPLEKKEN		FACILITEITEN		OVERIG				
	52 typen plekken	Open werkplek (1 t.e.m. 6 personen)	Halfopen werkplek (1 t.e.m. 6 personen)	Gesloten werkplek (2 t.e.m. 6 personen)	Concentratieruimte (1 t.e.m. 6 personen)	Loungeplek (1 t.e.m. 6 personen)	Aanlandplek (2, 4, 6 & 8 personen)	Projecttafel (2, 4, 6 & 8 personen)	Telefoonplekken open overlegplek (2, 4, 6 & 8 personen)	gesloten overlegruimte (2, 4, 6 & 8 personen)	Dynamisch archief - kasten Statisch archief Locker + postvakken Pantry Serviceruimte

KEUZE PLEKKEN	WERKPLEKKEN		OVERLEGPLEKKEN		FACILITEITEN		OVERIG				
	23 typen plekken	Open werkplek (2 & 4 personen)	Halfopen werkplek (2 & 4 personen)	Gesloten werkplek (2 & 4 personen)	Concentratieruimte (1 & 4 personen)	Loungeplek (2 & 4 personen)	Aanlandplek (2 & 4 personen)	Projecttafel (6 personen)	Telefoonplekken open overlegplek (4 & 8 personen)	gesloten overlegruimte (4 & 8 personen)	Dynamisch archief - kasten Statisch archief Locker + postvakken Pantry Serviceruimte

21

Andere keuze van de ruimten (2)

52 typen plekken

23 typen plekken

	52 typen plekken				23 typen plekken			
	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
	BASIS				KEUZE PLEKKEN			
TOTAAL	432	12591 m ²	853	0	438	12295 m ²	830	0
WERKPLEKKEN	357	5186 m ²	853	0	364	4866 m ²	830	0
OVERLEGPLEKKEN	39	305 m ²	0	0	38	329 m ²	0	0
FACILITEITEN	33	6500 m ²	0	0	33	6500 m ²	0	0
OVERIG	3	600 m ²	0	0	3	600 m ²	0	0

22

Organisatie gegevens

ORGANISATIE GEGEVENS

- 1000 fte, 1,1 medewerkers/fte (1100 medewerkers)
- In 1 functie (onbepaald), 1 organisatieonderdeel (onbepaald)
- Factor samenvallen deeltijd: 80%
- Percentage ziekte-verlof: 20% (5% + 15%)
- Benuttingskeuze plekken: 'D' activiteitgerelateerde werken zonder aftrek (vgl. Belastingdienst)

23

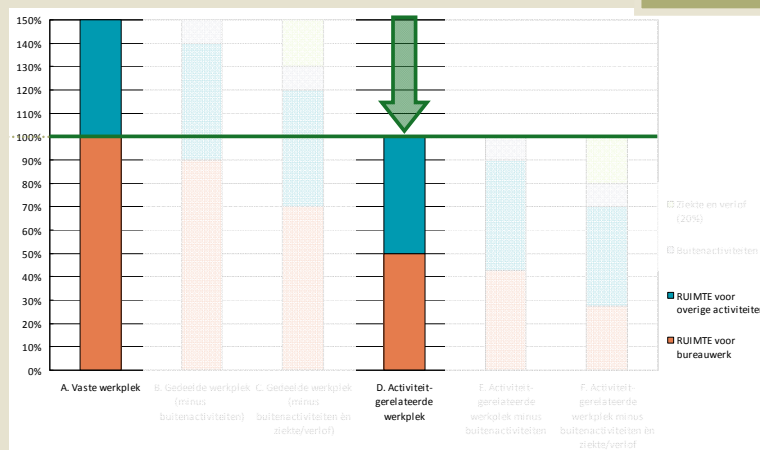

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Benuttingskeuzen

ORGANISATIE GEGEVENS

Hoe zullen de plekken worden benut?

24

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Input PACT: Medewerkergegevens

- 1000 fte
- 1,1 medewerkers/fte (1100 medewerkers)
- 1 functie (onbepaald)
- 1 organisatieonderdeel (onbepaald)
- Reductie parttime: 80%
- Percentage ziekte-verlof: 20% (5% + 15%)

MEDEWERKERGEGEVENS		
medewerkers soorten functies	medewerkers per functie	medewerkers functies per afdeling
organisatie- onderdeel per verdieping	bundeling organisatie- onderdeel	
percentage ziekte en verlof	reductie parttime	

Basisberekening I (overzicht)

BASIS I	
uitgangspuntenoverzicht	
aantal fte	1000
factor medewerkers per fte	1,1
flexkeuze	D activiteitgerelateerd, geen aftrek
werkplekken per fte	0,9
werkplekken per medewerker	0,8
thuiswerken	0%
profiel(en)	gemiddeld profiel RWP
Opm.:	Huidige aantal medewerkers, geen klanten
locatie:	Rijnstraat 8
groei/trimp aangegeven	geen groei

	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
BASIS I				
TOTAAL	432	12591 m2	853	0
WERKPLEKKEN	357	5186 m2	853	0
OVERLEGPLEKKEN	39	305 m2	0	0
FACILITEITEN	33	6500 m2	0	0
OVERIG	3	600 m2	0	0

52 plektypen

Basisberekening I (detail; werkplekken 1)

	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
Open werkplek 1 personen	29	174 m ²	29	0
Open werkplek 2 personen	15	180 m ²	29	0
Open werkplek 3 personen	10	180 m ²	29	0
Open werkplek 4 personen	8	192 m ²	29	0
Open werkplek 5 personen	6	180 m ²	29	0
Open werkplek 6 personen	5	180 m ²	29	0
Halfopen werkplek 1 persoon	26	156 m ²	26	0
Halfopen werkplek 2 personen	13	156 m ²	26	0
Halfopen werkplek 3 personen	9	162 m ²	26	0
Halfopen werkplek 4 personen	7	168 m ²	26	0
Halfopen werkplek 5 personen	6	180 m ²	26	0
Halfopen werkplek 6 personen	5	180 m ²	26	0
Gesloten werkplek 2 personen	17	204 m ²	34	0
Gesloten werkplek 3 personen	12	216 m ²	34	0
Gesloten werkplek 4 personen	9	216 m ²	34	0
Gesloten werkplek 5 personen	7	210 m ²	34	0
Gesloten werkplek 6 personen	6	216 m ²	34	0

52 plektypen

27

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Basisberekening I (detail; werkplekken 2)

	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
Eenpersoons concentratieruimte	20	120 m ²	20	0
meer-persoons concentratieruimte 2 personen	8	96 m ²	15	0
meer-persoons concentratieruimte 3 personen	5	90 m ²	15	0
meer-persoons concentratieruimte 4 personen	4	96 m ²	15	0
meer-persoons concentratieruimte 5 personen	3	90 m ²	15	0
meer-persoons concentratieruimte 6 personen	3	108 m ²	15	0
Loungeplek	25	200 m ²	38	0
Aanlandplek 1 persoon	26	156 m ²	26	0
Aanlandplek 2 personen	13	156 m ²	26	0
Aanlandplek 3 personen	9	162 m ²	26	0
Aanlandplek 4 personen	7	168 m ²	26	0
Aanlandplek 5 personen	5	150 m ²	26	0
Aanlandplek 6 personen	5	180 m ²	26	0
Projecttafel 2 personen	16	64 m ²	16	0
Projecttafel 4 personen	8	64 m ²	16	0
Projecttafel 6 personen	6	72 m ²	16	0
Projecttafel 8 personen	4	64 m ²	16	0

52 plektypen

28

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Basisberekening I (detail; overlegplekken)

	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
Telefoonplekken	5	13 m2	0	0
open overlegplek 2 personen	8	32 m2	0	0
open overlegplek 4 personen	6	48 m2	0	0
open overlegplek 6 personen	4	48 m2	0	0
open overlegplek 8 personen	3	48 m2	0	0
gesloten overlegruimte 2 personen	4	16 m2	0	0
gesloten overlegruimte 4 personen	4	32 m2	0	0
gesloten overlegruimte 6 personen	3	36 m2	0	0
gesloten overlegruimte 8 personen	2	32 m2	0	0

52 plektypen

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Basisberekening I (detail; faciliteiten en overige ruimten)

	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
FACILITEITEN Dynamisch archief - kasten	1	900 m2	0	0
FACILITEITEN Statisch archief	1	100 m2	0	0
FACILITEITEN Locker + postvakken	1	250 m2	0	0
FACILITEITEN Pantry	15	3000 m2	0	0
FACILITEITEN Serviceruimte	15	2250 m2	0	0
OVERIG Vergadercentrum	3	600 m2	0	0

52 plektypen

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Basisberekening plekkenmix II

PLEKKENMIX

BASIS II	
uitgangspuntenoverzicht	
aantal fte	1000
factor medewerkers per fte	1,1
flexkeuze	D
activiteitgerelateerd, geen aftrek	
werkplekken per fte	0,74
werkplekken per medewerker	0,67
thuiswerken	0%
profiel(en)	gemiddeld profiel RWP
Opm.:	Huidige aantal medewerkers, geen klanten
locatie:	Rijnstraat 8
groei/krimp aangegeven	geen groei

	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
BASIS II				
TOTAAL	414	11877 m2	737	0
WERKPLEKKEN	328	4314 m2	737	0
OVERLEGPLEKKEN	50	463 m2	0	0
FACILITEITEN	33	6500 m2	0	0
OVERIG	3	600 m2	0	0

23 plektypen

31

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Basisberekening II (detail)

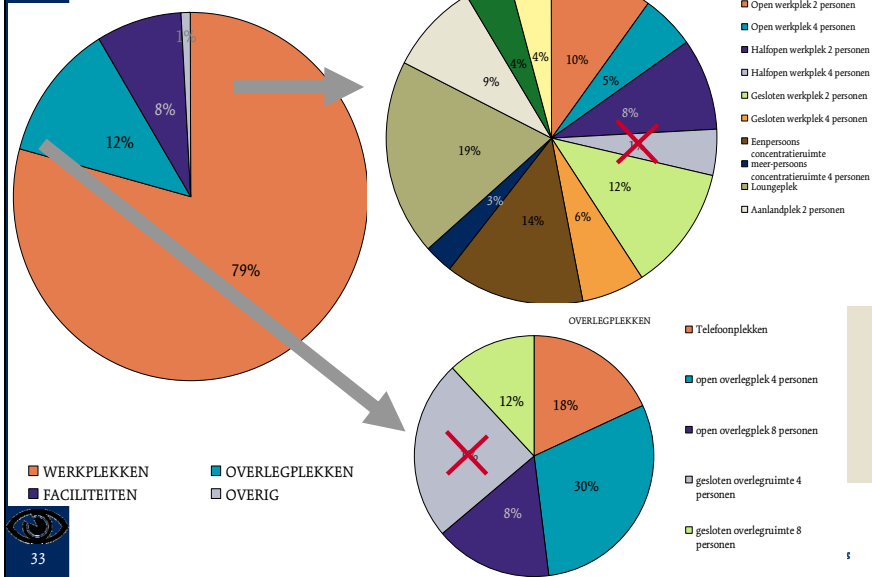
23 plektypen

		Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
WERKPLEKKEN	Open werkplek 2 personen	33	396 m2	66	0
WERKPLEKKEN	Open werkplek 4 personen	17	408 m2	66	0
WERKPLEKKEN	Halfopen werkplek 2 personen	29	348 m2	57	0
WERKPLEKKEN	Halfopen werkplek 4 personen	15	360 m2	57	0
WERKPLEKKEN	Gesloten werkplek 2 personen	40	480 m2	80	0
WERKPLEKKEN	Gesloten werkplek 4 personen	20	480 m2	80	0
WERKPLEKKEN	Eenpersoons concentratieruimte	45	270 m2	45	0
WERKPLEKKEN	meer-persoons concentratieruimte 4 personen	9	216 m2	36	0
WERKPLEKKEN	Loungeplek	63	504 m2	94	0
WERKPLEKKEN	Aanlandplek 2 personen	29	348 m2	57	0
WERKPLEKKEN	Aanlandplek 4 personen	14	336 m2	57	0
WERKPLEKKEN	Projecttafel 6 personen	14	168 m2	42	0
OVERLEGPLEKKEN	Telefoonplekken	9	23 m2	0	0
OVERLEGPLEKKEN	open overlegplek 4 personen	15	120 m2	0	0
OVERLEGPLEKKEN	open overlegplek 8 personen	8	128 m2	0	0
OVERLEGPLEKKEN	gesloten overlegruimte 4 personen	12	96 m2	0	0
OVERLEGPLEKKEN	gesloten overlegruimte 8 personen	6	96 m2	0	0
FACILITEITEN	Dynamisch archief - kasten	1	900 m2	0	0
FACILITEITEN	Statisch archief	1	100 m2	0	0
FACILITEITEN	Locker + postvakken	1	250 m2	0	0
FACILITEITEN	Pantry	15	3000 m2	0	0
FACILITEITEN	Serviceruimte	15	2250 m2	0	0
OVERIG	vergadercentrum	3	600 m2	0	0

32

Basisberekening II

33

Basisberekening II (geschiktheid plekken)

	activiteit	aantal plekken geschikt	aantal plekken gedeeltelijk geschikt
Administratie	Algemeen bureauwerk	260	14
	Interactief bureauwerk	173	57
	Archiveren en documentverzorging	137	137
Concentratie	Ongestoord bureauwerk	54	181
	Telefoneren	77	260
	Lezen	54	247
Communicatie	overleg 2-4 p	90	28
	overleg 5-8 p	14	14
	overleg 9-12p	0	0
	overleg 13-16p	0	0
	overleg > 16 p	0	0
Overig	overige activiteiten	0	328

(+ faciliteiten en vergadercentrum)

34

Scenario's en berekeningen

Volgende scenario's werden berekend:

1. Basisberekening I en II (52 en 23 plekken)
2. 1 of meerdere activiteitenprofielen (Basis I)
3. Een profiel krijgt vaste plekken (Basis I)
4. Een andere benutting (Basis I)
5. Naar BVO (Basis I)
6. **Thuiswerken (Basis II)**
7. **Kerndepartement vs. uitvoerende dienst**
8. Andere plekkenkeuze (Basis I en II)
9. Andere functionaliteit van de plekkentypen (Basis I en II)
10. Telefoneren enkel op telefoonplek
11. Overlegplekken zijn 0,5 werkplek
12. 1000 vs. 4000

35

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Scenario's naast BASIS II

SCENARIO'S

Volgende scenario's werden berekend:

1. Verhoogde functionaliteit van plekken
2. Verschuiving in activiteitenprofielen

36

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Verhoging multifunctionaliteit ruimten (1)

SCENARIO'S

		< Algemeen bureauwerk	< Interactief bureauwerk	< Archiveren en documentverzorging	< Orgaansbord bureauwerk	< Telefoonen	< Lezen	< overleg 2-4 p	< overleg 5-8 p	< overleg 9-12p	< overleg 13-16p	< overleg > 16 p	< overleg activiteiten
WERKPLEKKEN	Open werkplek 2 personen												
WERKPLEKKEN	Open werkplek 4 personen												
WERKPLEKKEN	Halfopen werkplek 2 personen												
WERKPLEKKEN	Halfopen werkplek 4 personen												
WERKPLEKKEN	Gesloten werkplek 2 personen												
WERKPLEKKEN	Gesloten werkplek 4 personen												
WERKPLEKKEN	Eenpersoons concentratieruimte												
WERKPLEKKEN	meer-persoons concentratieruimte 4 personen												
WERKPLEKKEN	Loungeplek												
WERKPLEKKEN	Aanlandplek 2 personen												
WERKPLEKKEN	Aanlandplek 4 personen												
WERKPLEKKEN	Projecttafel 6 personen												
OVERLEGPLEKKEN	Telefoonplekken												
OVERLEGPLEKKEN	open overlegplek 4 personen												
OVERLEGPLEKKEN	open overlegplek 8 personen												
OVERLEGPLEKKEN	gesloten overlegruimte 4 personen												
OVERLEGPLEKKEN	gesloten overlegruimte 8 personen												
OVERIG	vergadercentrum												

Andere functionaliteit van de ruimten (2)

SCENARIO'S

Verhoging van de functionaliteit:

- vermeerdering van de **activiteitengeschiktheid** (van 'gewenste geschiktheid' naar 'geschiktheid')
- **overlegplekken** tellen mee als 0,5 werkplek

	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
	BASIS II				FUNCTIONALITEIT II			
TOTAAL	414	11877 m2	737	0	395	11784 m2	830	0
WERKPLEKKEN	328	4314 m2	737	0	297	4096 m2	691	0
OVERLEGPLEKKEN	50	463 m2	0	0	62	588 m2	139	0
FACILITEITEN	33	6500 m2	0	0	33	6500 m2	0	0
OVERIG	3	600 m2	0	0	3	600 m2	0	0

WP/FTE. 0,74
WP/MW. 0,67

WP/FTE. 0,83
WP/MW. 0,75

Een of meerdere profielen?

Als **1 homogene groep** berekend wordt (met 1 functie, binnen 1 afdeling en een 'gemiddelde verdeling over de profielen; dan is er **GEEN effect** op de berekening bij gebruik van 1 gemiddeld, of 8 specifieke profielen.

Dit **effect is er wel** als er een **overwicht is aan een bepaald profiel** in een bepaalde afdeling (bijv. een managementafdeling die vooral in profiel 8; **veel overleggen** vallen).

	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
	BASIS I				80% profiel 8			
TOTAAL	432	12591 m2	853	0	375	11223 m2	588	0
WERKPLEKKEN	357	5186 m2	853	0	259	3462 m2	588	0
OVERLEGPLEKKEN	39	305 m2	0	0	80	661 m2	0	0
FACILITEITEN	33	6500 m2	0	0	33	6500 m2	0	0
OVERIG	3	600 m2	0	0	3	600 m2	0	0

41

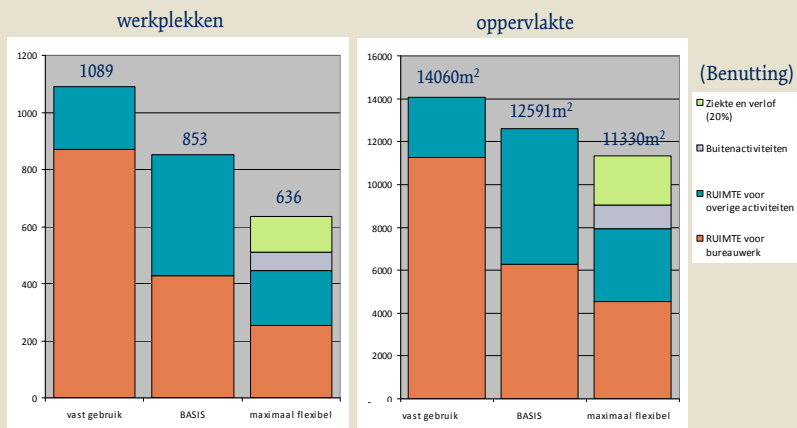
Een profiel krijgt vaste plekken

Voor sommige functies zou het handig kunnen zijn als ze een **vaste plek** krijgen aangewezen. Denk maar aan het secretariaat dat gemakkelijk vindbaar moet zijn voor de overige medewerkers. In profiel 4 zit **83% bureauwerk**. Stel dat we medewerkers met profiel 4 een vaste plek geven.

	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
	BASIS I				profiel 4 = vast			
TOTAAL	432	12591 m2	853	0	445	12621 m2	863	116
WERKPLEKKEN	357	5186 m2	853	0	369	5208 m2	863	116
OVERLEGPLEKKEN	39	305 m2	0	0	40	313 m2	0	0
FACILITEITEN	33	6500 m2	0	0	33	6500 m2	0	0
OVERIG	3	600 m2	0	0	3	600 m2	0	0

42

Andere keuze benutting

43

Naar BVO

Om van de PACT berekende oppervlakte tot een BVO te komen is een bewerkingsslag nodig.

Voorbeeld: (doorrekening volgens wijze van de Belastingdienst):

PACT FNO 12591 m² + Eventuele bijtelling specifieke plekken die buiten PACT plekken vallen	BVO omzetting x 1,65	Opslag bij BVO (afhankelijk van omvang BVO) algemene voorzieningen: Goederen/magazijn, postafhandeling, bhv ruimte, rust/zorg/verkoeverr uimte	BVO eindresultaat	BVO Rijnstraat 8 80 000 m²
12591 m²	20775 m²	+ 99 m²	20874 m²	

44

Andere functionaliteit van de ruimten (1)

Functionaliteit gekozen plekken

		Algemeen bureauwerk	Interactief bureauwerk	Archi. en doc.verz.	Orgestoord bureauwerk	Telefoneren	Lezen	overlag 2-4 p	overlag 5-8 p	overlag 9-12p	overlag 13-16p	overlag > 16 p	overige activiteiten
WERKPLEKKEN													
Open werkplek	(1 t.e.m. 6 personen)												
Halfopen werkplek	(1 t.e.m. 6 personen)												
Gesloten werkplek	(2 t.e.m. 6 personen)												
Eenpersoons concentratieruimte	(2 t.e.m. 6 personen)												
meer-persoons concentratieruimte	(2 t.e.m. 6 personen)												
Loungeplek													
Aanlandplek	(1 t.e.m. 6 personen)												
Projecttafel	(2, 4, 6 & 8 personen)												
OVERLEGPLEKKEN													
Telefoonplekken													
open overlegplek 2 personen													
open overlegplek 4 personen													
open overlegplek	(6 & 8 personen)												
gesloten overlegruimte 2 personen													
gesloten overlegruimte 4 personen													
gesloten overlegruimte	(6 & 8 personen)												
OVERIG													
vergadercentrum	(meer dan 8 personen)												

(faciliteiten niet op basis van de activiteiten berekend)

Andere functionaliteit van de ruimten (2)

Functionaliteit gekozen plekken

		Algemeen bureauwerk	Interactief bureauwerk	Archi. en doc.verz.	Orgestoord bureauwerk	Telefoneren	Lezen	overlag 2-4 p	overlag 5-8 p	overlag 9-12p	overlag 13-16p	overlag > 16 p	overige activiteiten
WERKPLEKKEN													
Open werkplek	(1 t.e.m. 6 personen)												
Halfopen werkplek	(1 t.e.m. 6 personen)												
Gesloten werkplek	(2 t.e.m. 6 personen)												
Eenpersoons concentratieruimte	(2 t.e.m. 6 personen)												
meer-persoons concentratieruimte	(2 t.e.m. 6 personen)												
Loungeplek													
Aanlandplek	(1 t.e.m. 6 personen)												
Projecttafel	(2, 4, 6 & 8 personen)												
OVERLEGPLEKKEN													
Telefoonplekken													
open overlegplek 2 personen													
open overlegplek 4 personen													
open overlegplek	(6 & 8 personen)												
gesloten overlegruimte 2 personen													
gesloten overlegruimte 4 personen													
gesloten overlegruimte	(6 & 8 personen)												
OVERIG													
vergadercentrum	(meer dan 8 personen)												

Andere functionaliteit van de ruimten (3)

	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
	BASIS I				FUNCTIONALITEIT			
TOTAAL	432	12591 m2	853	0	426	12422 m2	845	0
WERKPLEKKEN	357	5186 m2	853	0	356	5074 m2	845	0
OVERLEGPLEKKEN	39	305 m2	0	0	34	248 m2	0	0
FACILITEITEN	33	6500 m2	0	0	33	6500 m2	0	0
OVERIG	3	600 m2	0	0	3	600 m2	0	0

47

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Telefoongesprekken enkel op telefoonplek

	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
	BASIS I				TELEFOONPLEK			
TOTAAL	432	12591 m2	853	0	480	12353 m2	800	0
WERKPLEKKEN	357	5186 m2	853	0	330	4794 m2	800	0
OVERLEGPLEKKEN	39	305 m2	0	0	114	459 m2	0	0
FACILITEITEN	33	6500 m2	0	0	33	6500 m2	0	0
OVERIG	3	600 m2	0	0	3	600 m2	0	0

48

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Conclusies

- Gebruik basis activiteitenprofiel RWP
- Plekkenkeuze en activiteitengeschiktheid
- Organisatiegegevens en benuttingskeuze
- 'Basis' plekkenmix als uitkomst
- Scenario's als variatieverkenning op de basismix

49

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Informatie

Evi De Bruyne
015-278 1114
E.deBruyne@tudelft.nl
www.cfpb.nl

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Bijlage 6

Presentatie 24 februari 2011

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

PACT Rijnstraat

Naar een plekkenmix

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

Inhoud

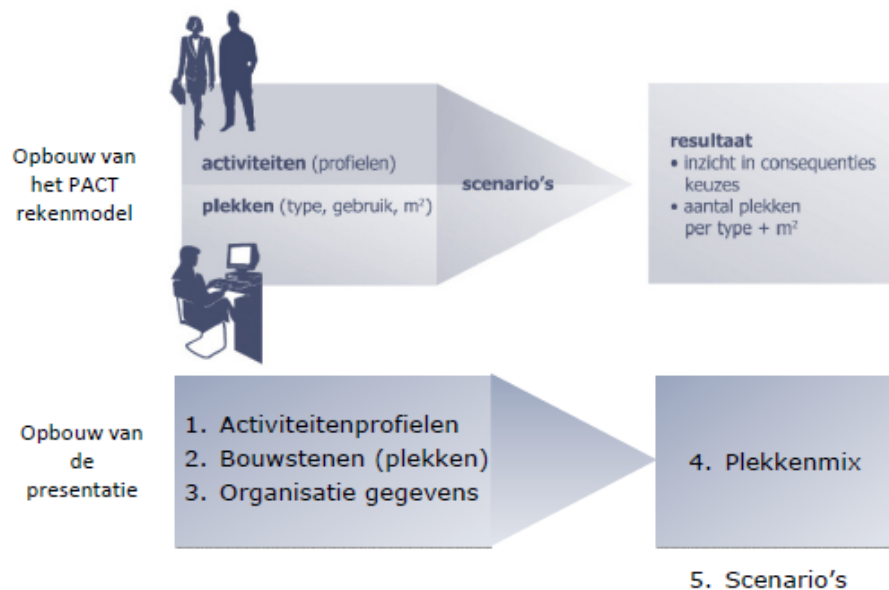
- Onderzoeksvraag en aanpak
- Opbouw PACT
- Activiteitenprofielen (activiteiten)
- Bouwstenen (plekken)
- Organisatiegegevens en keuzen
- BASIS berekening
- Scenarioberekeningen

N.B.:

Deze berekeningen sluiten niet volledig aan op de (huidige) FWR-kaderstellingsnota; omwille van bijv. de 0,9 voorraadnorm, de telling van de werkplekken en de keuzen in functie van de specifieke case van de Rijnstraat 8.

Van activiteiten naar plekken

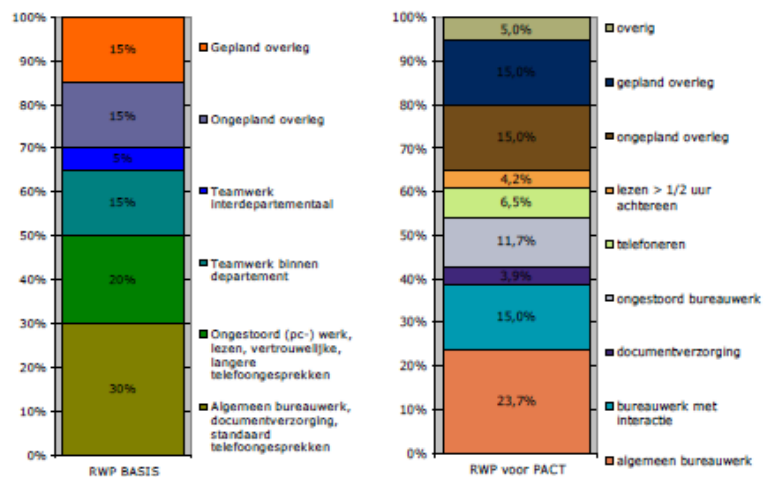

1. Activiteitenprofiel (1)

- Wat doen medewerkers op kantoor?
- Beschrijving via basis activiteitenprofiel: gemiddelde rijksambtenaar
- Meten van activiteiten van medewerkers kan op verschillende manieren (met elk voor- en nadelen):
 - Bezettingsgraad meting (observaties)
 - Vragen aan de medewerkers (enquête)
 - Meting via computer
- Profiel FWR: vaststelling en toetsing
 - RWP profiel getoetst met bezettingsgraadmetingen (Meting bij kern-departementen (BZJ, JUS, VROM, VWS, V&W & EZ) en uitvoerende diensten (CBS, RIVM, vtsPN, VROM-VI))
 - SUM (bezettingsgraad)metingen CfpB
 - Vergeleken profiel bepaald op database 2009 vs. 2011. Verdubbeling aantal respondenten. Basis (gemiddelde) profiel blijft identiek.

1. Activiteitenprofiel (2)

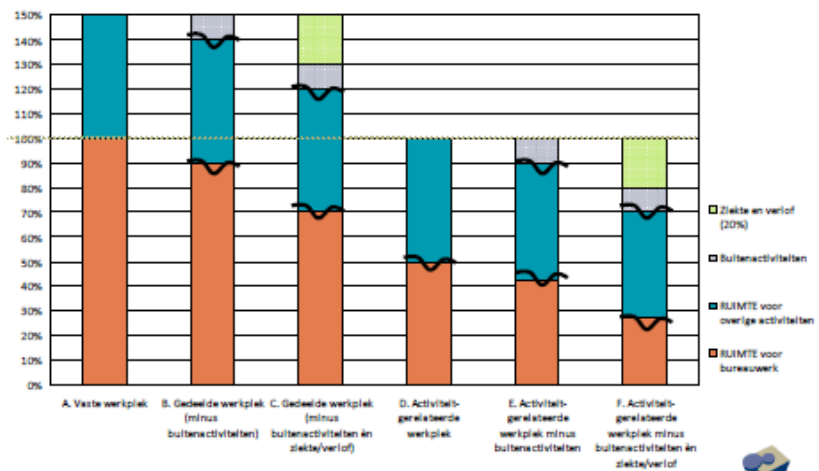
3. Organisatie gegevens (1)

- 1000 fte: 1,1 medewerkers/fte (1100 medewerkers)
- In 1 functie (onbepaald), 1 organisatieonderdeel (onbepaald)
- Factor samenvallen deeltijd: 80%
- Percentage ziekte-verlof: 20% (5% + 15%)
- Uitgangspunt FWR: Activiteitgerelateerd werken zonder rekening te houden met afwezigheid en/of ziekte&verlof
- In PACT komt dit overeen met: Benuttingskeuze plekken: 'D' activiteitgerelateerde werken zonder aftrek (vgl. Belastingdienst)

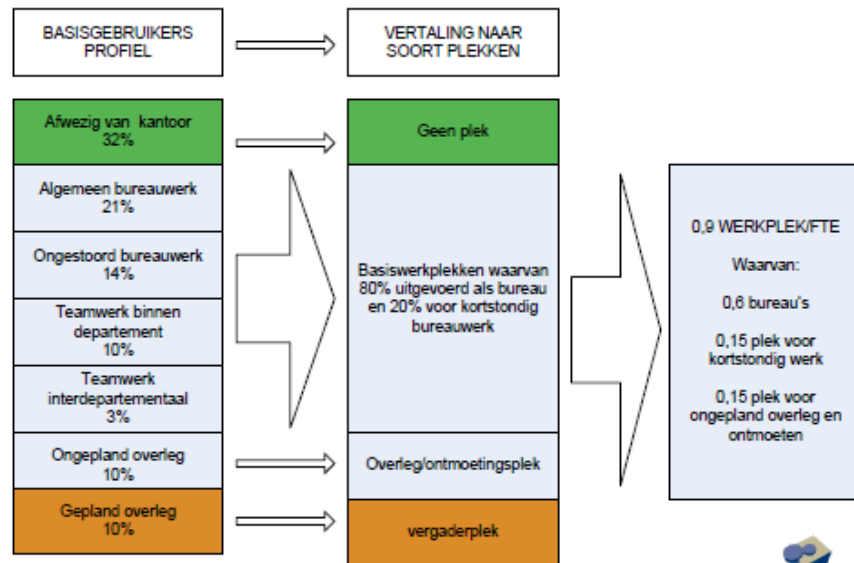

3. Organisatie gegevens (2)

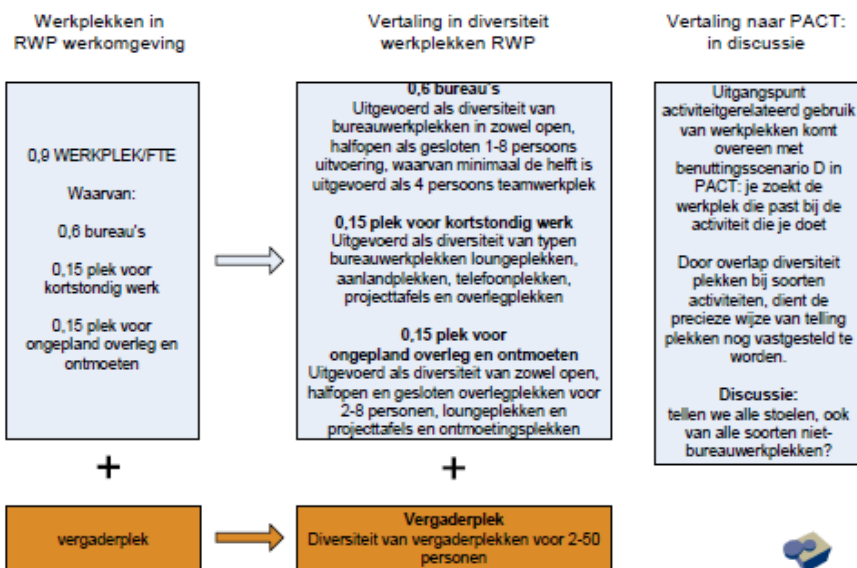
Benuttingskeuze BASIS: 'D' activiteitgerelateerde werken zonder aftrek (vgl. Belastingdienst)

Noot: benutting bij de FWR (1)

Noot: benutting bij de FWR (2)

Noot: benutting bij de FWR (3)

Afwegig van kantoor 32%	Geen plek	Geen plek	
Algemeen bureauwerk 21%	0,9 WERKPLEKFTE 0,6 bureau's Uitgevoerd als diversiteit van bureauwerkplekken in zowel open, halfopen als gesloten 1-8 persoons uitvoering, waarvan minimaal de helft is uitgevoerd als 4-persoons teamwerkplek. 0,15 plek voor kortstondig werk Uitgevoerd als diversiteit van typen bureauwerkplekken loungeplekken, aanlandplekken, telefoonplekken, projectafels en overlegplekken. 0,15 plek voor ongepland overleg en ontmoeten Uitgevoerd als diversiteit van zowel open, halfopen en gesloten overlegplekken voor 2-8 personen, loungeplekken en projectafels en ontmoetingsplekken.	Munitieel in FACT <u>Tell nu mee als werkplek</u> Open werkplek 2-8 pers Halfopen werkplek 2-8 pers Gesloten werkplek 2-8 pers 1-8 pers concentratieruimte	
Ongestoord bureauwerk 14%		<u>Tell nu gedeeltelijk mee als werkplek</u> Loungeplek Aanlandplek Projectafel Telefoonplek	
Teamwerk binnen departement 10%		<u>Tell nuog niet mee als werkplek</u> Open overlegplek 2-8 pers Halfopen overlegplek 2-8 pers Gesloten overlegplek 2-8 pers	
Teamwerk interdepartementaal 3%		Vergaderplek Diversiteit van vergaderplekken voor 2-50 personen	Vergadercentrum Gesloten overlegplek 9-50 pers
Ongepland overleg 10%			
Gepland overleg 10%			

4. Plekkenmix totalen

	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
BASIS II				
TOTAAL	414	11877 m2	737	0
WERKPLEKKEN	328	4314 m2	737	0
OVERLEGPLEKKEN	50	463 m2	0	0
FACILITEITEN	33	6500 m2	0	0
OVERIG	3	600 m2	0	0

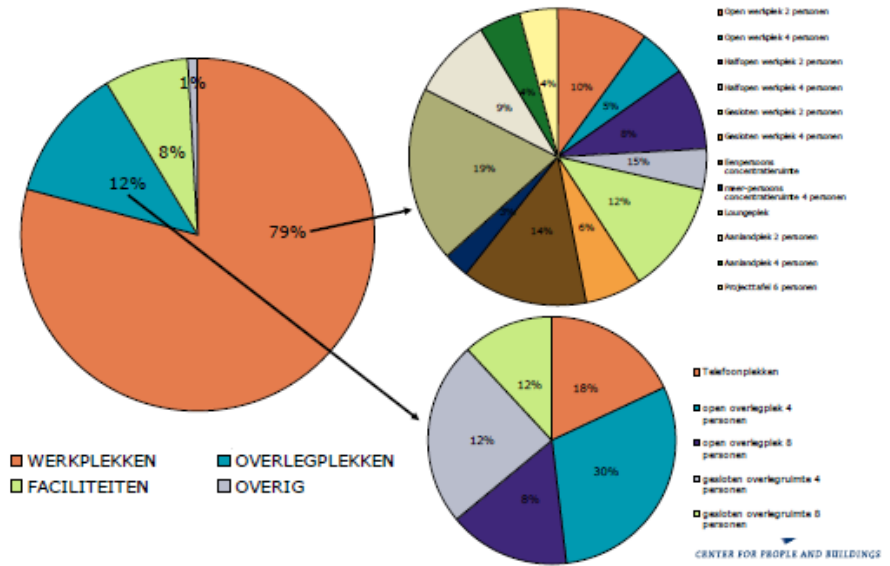
4. Plekkenmix

WERKPLEKKEN	Open werkplek 2 personen
WERKPLEKKEN	Open werkplek 4 personen
WERKPLEKKEN	Halfopen werkplek 2 personen
WERKPLEKKEN	Halfopen werkplek 4 personen
WERKPLEKKEN	Gesloten werkplek 2 personen
WERKPLEKKEN	Gesloten werkplek 4 personen
WERKPLEKKEN	Eenpersoons concentratieruimte
WERKPLEKKEN	meer-persoons concentratieruimte 4 personen
WERKPLEKKEN	Loungeplek
WERKPLEKKEN	Aanlandplek 2 personen
WERKPLEKKEN	Aanlandplek 4 personen
WERKPLEKKEN	Projecttafel 6 personen
OVERLEGPLEKKEN	Telefoonplekken
OVERLEGPLEKKEN	open overlegplek 4 personen
OVERLEGPLEKKEN	open overlegplek 8 personen
OVERLEGPLEKKEN	gesloten overlegruimte 4 personen
OVERLEGPLEKKEN	gesloten overlegruimte 8 personen
FACILITEITEN	Dynamisch archief - kasten
FACILITEITEN	Statisch archief
FACILITEITEN	Locker + postvakken
FACILITEITEN	Pantry
FACILITEITEN	Service ruimte
OVERIG	weggedeelte

Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
33	396 m2	66	0
17	408 m2	66	0
29	348 m2	57	0
15	360 m2	57	0
40	480 m2	80	0
20	480 m2	80	0
45	270 m2	45	0
9	216 m2	36	0
63	504 m2	94	0
29	348 m2	57	0
14	336 m2	57	0
14	168 m2	42	0
9	23 m2	0	0
15	120 m2	0	0
8	128 m2	0	0
12	96 m2	0	0
6	96 m2	0	0
1	900 m2	0	0
1	100 m2	0	0
1	250 m2	0	0
15	3000 m2	0	0
15	2250 m2	0	0
3	600 m2	0	0

BUILDINGS

4. Plekkenmix verhoudingen

4. Plekkenmix geschiktheid

		●	●
	activiteit	aantal plekken geschikt	aantal plekken gedeeltelijk geschikt
Administratie	Algemeen bureauwerk	260	14
	Interactief bureauwerk	173	57
	Archiveren en documentverzorging	137	137
Concentratie	Ongestoord bureauwerk	54	181
	Telefoneren	77	260
	Lezen	54	247
Communicatie	overleg 2-4 p	90	28
	overleg 5-8 p	14	14
	overleg 9-12p	0	0
	overleg 13-16p	0	0
	overleg > 16 p	0	0
Overig	overige activiteiten	0	328

(+ faciliteiten en vergadercentrum)

5. Scenario's:

1. Verhoging functionaliteit

		BASIS II													
		< Algemeen bureauwerk	< Interactief bureauwerk	< Archiveren en documentverzorging	< Ongestoord bureauwerk	< Telefoneren	< Lezen	< overleg 2-4p	< overleg 5-8p	< overleg 9-12p	< overleg 13-16p	< overleg > 16 p	< overig/overig		
WERKPLEKKEN	Open werkplek 2 personen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
WERKPLEKKEN	Open werkplek 4 personen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
WERKPLEKKEN	Halfopen werkplek 2 personen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
WERKPLEKKEN	Halfopen werkplek 4 personen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
WERKPLEKKEN	Gesloten werkplek 2 personen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
WERKPLEKKEN	Gesloten werkplek 4 personen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
WERKPLEKKEN	Eenpersoons concentratieruimte	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
WERKPLEKKEN	meer-persoons concentratieruimte 4 personen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
WERKPLEKKEN	Loungeplek	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
WERKPLEKKEN	Aanlandplek 2 personen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
WERKPLEKKEN	Aanlandplek 4 personen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
WERKPLEKKEN	Projecttafel 6 personen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
OVERLEGPLEKKEN	Telefoonplekken	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
OVERLEGPLEKKEN	open overlegplek 4 personen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
OVERLEGPLEKKEN	open overlegplek 8 personen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
OVERLEGPLEKKEN	gesloten overlegruimte 4 personen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
OVERLEGPLEKKEN	gesloten overlegruimte 8 personen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
OVERIG	vergadercentrum	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

5. Scenario's

1. Verhoging functionaliteit

- vermeerdering van de activiteitengeschiktheid (van 'gewenste geschiktheid' naar 'geschiktheid')
- overlegplekken tellen mee als 0,5 werkplek

	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
	BASIS II				FUNCTIONALITEIT II			
TOTAAL	414	11877 m2	737	0	395	11784 m2	830	0
WERKPLEKKEN	328	4314 m2	737	0	297	4096 m2	691	0
OVERLEGPLEKKEN	50	463 m2	0	0	62	588 m2	139	0
FACILITEITEN	33	6500 m2	0	0	33	6500 m2	0	0
OVERIG	3	600 m2	0	0	3	600 m2	0	0

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

5. Scenario's

2. Thuiswerk

Wat als in de toekomst medewerkers meer zullen thuiswerken? In PACT zijn volgende activiteiten aangegeven als 'geschikt voor thuiswerk': algemeen bureauwerk, ongestoord bureauwerk, telefoneren en lezen. (In het gemiddelde profiel is dus 46% van de activiteiten mogelijk geschikt voor thuiswerk.)

→ Invoeren iedereen 1 dag thuiswerken (20%) als beleidsuitgangspunt op de BASISberekening.

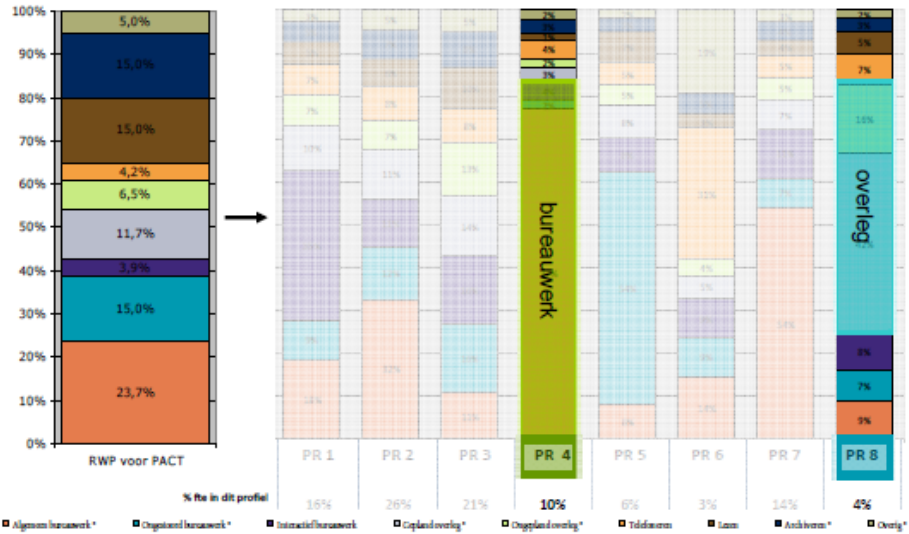
	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
	BASIS II				thuiswerken			
TOTAAL	414	11877 m2	737	0	319	10679 m2	542	0
WERKPLEKKEN	328	4314 m2	737	0	240	3158 m2	542	0
OVERLEGPLEKKEN	50	463 m2	0	0	43	421 m2	0	0
FACILITEITEN	33	6500 m2	0	0	33	6500 m2	0	0
OVERIG	3	600 m2	0	0	3	600 m2	0	0

→ Dit gaat uit van een volledige spreiding van de dag thuiswerken in de week: een evenredige verdeling van de afwezigheid op kantoor

CENTER FOR PEOPLE AND BUILDINGS

5. Scenario's

3. Andere activiteiten

5. Scenario's

3. Andere activiteiten

Wat als er een verschuiving plaatsvindt in het activiteitenprofiel?

- % overleggen (voorbeeld: 80% medewerkers in profiel 8)
- % bureauwerk (voorbeeld: 80% medewerkers in profiel 4)

	Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
BASIS II				
TOTAAL	414	11877 m2	737	0
WERKPLEKKEN	328	4314 m2	737	0
OVERLEGPLEKKEN	50	463 m2	0	0
FACILITEITEN	33	6500 m2	0	0
OVERIG	3	600 m2	0	0

Aantal ruimten afgerond naar boven	Totaal oppervlakte nodig	Aantal werkplekken	Waarvan vaste plekken
80% profiel 8 II			
366	11023 m2	547	0
254	3180 m2	547	0
76	743 m2	0	0
33	6500 m2	0	0
3	600 m2	0	0
80% profiel 4			
444	12778 m2	927	0
386	5500 m2	927	0
22	178 m2	0	0
33	6500 m2	0	0
3	600 m2	0	0

